

VEČERNIK

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 114

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, sreda 22. maja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Nov položaj na zahodu

Nemci poročajo, da so njihove čete dosegle obalo Rokavskega preliva in s tem odrezale zavezniške čete v Belgiji od Francije - Zavezniki napovedujejo protinapad

OPERACIJE NA ZAHODNEM BOJIŠČU, KI SE NADALJUJEJO Z NEZMANJŠANO SRDITOSTJO DAN IN NOČ, SO USTVARILE PO VESTEH, KI SO PRIHAJALE PO ZAKLJUČKU NAŠE VČERAJSNJE IZDAJE »VEČERNIKA«, NOV POLOŽAJ, PO KATEREM SO NEMŠKE OKLOPNE IN MOTORIZIRANE ENOTE, KI SO VDRLE SEVERNO OD SEDANA V FRANCIO IN NAPREDOVALE POTEM V SEVERNOZAHODNI SMERI PROTI MORJU, DOSEGLE PRISTANIŠKO MESTO ABBEVILLE IN S TEM OBALO ROKAVSKEGA PRELIVA. ZAVEZNIŠKE ČETE, KI SE BOJUJEJO V SEVERNOZAHODNI BELGIJI IN NA SKRAJNEM SEVEROVZHODU FRANCIE, SO NA TA NAČIN ODREZANE OD OSTALE ZAVEZNIŠKE VOJSKE V FRANCII. TEM ČETAM SO PREOSTALE SEDAJ TRI MOŽNOSTI: DA SE PREBIJEJO V JUŽNOZAHODNI SMERI V FRANCIO, DA SE VKRCAJO NA LADJE IN PREPELJEJO V ANGLIJO, ALI PA DA SO UJETE. GRE ZA OKOLI MILIJON MOŽ. OSTALI IN NOVEJŠI POLOŽAJ POJASNUJEJO DANAŠNJA POROČILA.

Nemška vojna poročila

BERLIN, 22. maja. DNB. Z bojišča javljajo, da so nemške čete predrle 120 km zahodno od St. Quentin do morja, severno od Abbevillea. Sovražna vojska, ki se bori v Belgiji, je odsekana od Francije. Nemške oklopne sile so se prestavile na jug v obliki močnega klina, ki se naglo širi k Arrasu. Sovražniku so zadali težki udarci. Na belgijskih tleh se nasprotnik postopoma umika. Francoske divizije pri Valenciennesu polzkušajo s protinapadom predreti nemški klin, ki loči zavezniške vojske v Belgiji od ostalih v Franciji. Francoski general Giraud je s svojim štabom prišel v ujetništvo. Sedanja bitka, ki je največja v zgodovini, je usmerjena na zahod, proti glavnim silam nasprotnika med Sommo in Šeldo na belgijskih tleh. Nemško letalstvo izvaja uspešne napade na angleške zračne sile, ki skušajo zavarovati umik zaveznikov in njih vkrcanje v Kanal. Umikajoče se čete so pod stalnim bombardiranjem nemških letal. Nemška letala in oklopne enote so v zadnjih bojih opravile herojsko delo. Moderna borba motoriziranih enot nudi boje, kakršnih ne pomni člove-

štvo. Čim zberejo izvidniška letala potrebne podatke, že se spustijo v sovražno ozemlje motorizirani oddelki s hitrostjo 40 do 50 km na uro. Poveljniki »moderne konjenice« tankov vodi osebno napade.

NEMCI O ZAVEZNIŠKIH IZGUBAH

BERLIN, 22. maja. DNB. Čeprav so operacije na zahodnem bojišču še v polnem teku, vendar je lahko dati približno sliko o sovražnih izgubah. Francija je v departementu Ardenne izgubila močno razvito industrijo in rudnike. Odrezana ji je dobava jekla iz Luksemburga in iz ostale so dobave letal iz Holandske. Odpadlo je šest milijonov ton premoga, posebno mnogo koksa, ki ga je dobivala Francija iz zasedenih krajev okrog Longvija in drugod. Izguba močno razvite belgijske metalurške industrije bo občutno zadela zavezniške, posebno še v dobavi cinka, bakra in niklja. Anglijo bo posebno zadelo pomanjkanje papirja, ker je uvažala iz Belgije in Holandske ter Luksemburga 25% svojih potrebščin.

Francoska vojna poročila

PARIZ, 22. maja. Havas. Sinočni francoski vojni komunikator se glasi: V odseku severno od Somme se je sovražni pritisk nadaljeval in se je sovražni oddelki posrečilo doseči Arras in Amiens. Na ostali fronti ni sprememb. Ves dan je vladala velika aktivnost našega izvidniškega in bombnega letalstva, ki je podpiralo s pomorskimi silami čete na kopnem. Število sovražnih letal, ki jih je zbila naša protiletalska obramba v severni Franciji, znaša med 10. in 19. majem 303.

PARIZ, 22. maja. Havas. Zanimajo se uradno vesti, da bi bil general Giraud ujet ali mesto Abeville zavzeto ali IX. armada razbita. Gre za sovražno volno propagando. Dejstvo pa je, da so sovražni padalci, ki so v velikem številu prišli za motociklisti, različna mesta zažgali. Mesti Arras in Amiens sta v plamenih.

PARIZ, 22. maja. Reuter. Nemci so zavzeli Rethel na severni obali Aisne. Francozi so se vkopali na levi obali reke. Vsi mostovi so vrženi v zrak. Francozi drže krepko v rokah tudi vodno pot Somme. Trditev, da so Nemci zavzeli Amiens in Abbeville, se snoči še ni potrdila.

Francoska vlada se bo preselila iz Pariza?

RIM, 22. maja. Agenzia Stefani. Po dejstvu, da je bila tekom zadnjih dni proga Pariz—Clermont—Ferrant rezervirana izključno za vladine vlake, sklepajo, da se misli francoska vlada iz Pariza preseliti v Clermont-Ferrant.

ANGLEŽI ZANIKAVAJO

LONDON, 22. maja. Reuter. Admirali-teta zanika vesti DNB, po katerem naj bi bili Nemci včeraj v rokavskem prelivu potopili številne angleške ladje. Potopljena ni bila nobena ladja.

Angleška vojna poročila

LONDON, 22. maja. Reuter. Današnji komunikator britske ekspedicijske vojske BEF se glasi: Položaj nespremenjen.

LONDON, 22. maja. Reuter. Z zahodne fronte danes ni novih poročil. Nikakega dvoma pa ne more biti, da se sovražnik ne bi bližal obali ob Rokavskem prelivu. Niti Anglija niti Francija si ne delata iluzij o resnosti položaja. Toda ministrski predsednik Francije Reynaud je v svojem včerajšnjem govoru pred senatom pravilno poudaril, da stojita tako francoska, kakor angleška armada na bojnem polju še nepremagani in da je pričakovati vsak

čas, da z vso silo udarita nazaj, kakor je sinoči na radiu poudaril tudi minister za informacije Duff Cooper.

LONDON, 22. maja. Reuter. Angleški vojaški krogi so mnenja, da maloštevilne motorizirane enote, ki so dosegle Amiens in Arras, ne morejo vojaške posesti tudi utrditi.

LONDON, 22. maja. Reuter. Komunikator letalskega ministrstva od sinoči se glasi: V teku včerajšnjega jutra je naše letalstvo izvedlo številne bombne napade na sovražne čete. V teku popoldneva smo pri Cateauju razgnali tankovske kolone.

Sodba angleških strokovnjakov

PARIZ, 22. maja. Havas. Londonski vojaški krogi presojujejo položaj v severni Franciji tako-le: Situacija med Cambralem in Sommo je nepregledna. Maloštevilni sovražni motociklisti, ki so pridrli do Amiens in Arrasa, so imeli preje namen po radiu objaviti zasedbo teh mest, kakor pa namen in sposobnost se tu vojaško tudi utrditi. Najbolj delikaten je položaj na zahodnem koncu »žepa«, kjer se sovražnik bliža morju. Jakost francoskih

čet, ki so branile Amiens in Arras, se cenijo na komaj 5000 mož. Pri Cambraiu se položaj ni spremenil. V nadaljnjem teku fronte v smeri proti Sedanu so bili vsi sovražni napadi odbiti. Sovražniku se je sicer posrečilo zopet zavzeti Rethel, vendar pa Aisno ni prekorajčil. Pri Montmedyju je bil sovražnik s težkimi izgubami zavrnjen. Glavna sila pa sploh še ni stopila v akcijo.

Zadnja poročila

Francozi ponovno zavzeli Arras

LONDON, 22. maja. Po zadnjih vesteh se vodijo s francosko-belgijske meje in z morja siloviti protinapadi v desni bok velikega nemškega »žepa«. Francoske čete so v naskoku znova zavzele Arras. Belgijske čete so pred izpraznitvijo zalile najvažnejše rudnike z vodo. Ob Kanalu so posegale v boj večje enote najmodernejših angleških bombnikov, ki strahovito napadajo sovražne čete. V boje ob La

Manchu je posegla tudi angleška vojna mornarica. Letalske bombe in topovske granate z ladij strahovito delujejo, cel vlak nasprotnikovih transportov in skladišča streliva so v plamenih.

PARIZ, 22. maja. Reuter. Ministrski predsednik Reynaud je ob 12.45 objavil francoskemu narodu: »Pred nekaj minutami sem se sestal z generalom Weygandom, ki se je pravkar vrnil s fronte in mi je dejal: »Sem poln zaupanja. Ako se bodo moje odredbe točno izvršile, bomo uspeli. Če bomo vzdržali samo en mesec, bo pomenilo to tri četrtine zmage«. Nato se je Reynaud obrnil na civilno prebivalstvo ter ga pozval, da ostane na svojih mestih.

Vtis vojnih dogodkov po svetu

Zaskrbljenost v Ameriki — Špansko mnenje o položaju — Japonci napovedujejo napad na Anglijo — Izjava kanadskega predsednika

WASHINGTON, 22. maja. Havas. Zadnji rezultati z zahodnega bojišča, kakor jih je podal v parlamentu Reynaud, so izzvali v političnih krogih zaskrbljenost. Obče je prevladovalo mnenje, da zahodne sile nikoli ne morejo biti zavlečene v resno nevarnost. Takšnega mišljenja so bili predvsem predstavniki izolacijske politike USA. Zadnji dogodki povzročajo, da se javno mnenje v Ameriki naglo izpreminja. Zato se namigava glede na vesti o koncentracijski vladi, da hoče Roosevelt prav za prav zagotoviti sebi svojo tretjo izvolitev, da bi lažje nastopal na zunaj. Ameriška javnost posveča glavno skrb zunanjim dogodkom in kljub bližnjim volitvam govori le o dogodkih na bojiščih. Ni izključeno, da se bodo pogajanja z republikanci za vstop v vlado le izvedla.

RIM, 22. maja. Stefani. Listi pišejo, da

so Nemci dospeli do Kanala, 100 km pred angleško obalo. Menijo, da bodo zdaj Nemci usmerili svoje cilje k Parizu in uničenju one vojske, ki je zajeta na belgijsko-francoskih tleh. Ni še znano, kakšne protiakcije bodo izvedli zavezniki, vendar je predor Nemcev v 11 dneh do Kanala in 75 km pred Pariz največje dejanje sodobne zgodovine.

MADRID, 22. maja. DNB. Vsi španski listi enodušno priznavajo velik pomen nemškega uspeha. Pravijo, da obstajata dve možnosti, kako bi se nemško prediranje presekalo: ena, da se nemški klin zaseka ob Sommi z ogromnimi človeškimi žrtvami, druga, da se milijon belgijskih, angleških in francoskih vojakov na belgijsko-francoskih tleh vkrcja za Anglijo, od koder bi jih potem spet poslali v Francijo za bočni sunek proti Nemcem. Obe možnosti je zelo težko izvesti, ker

se nemške operacije razvijajo z veliko hitrostjo.

TOKIO, 22. maja. DNB. Vest, da so nemške čete dosegle Kanal med Anglijo in Francijo, je izzvala v tujajšnjih krogih veliko senzacijo. Listi posebno naglašajo naglico operacij in izražajo priznanje nemški taktiki. Menijo, da bo zdaj sledil napad na samo Veliko Britanijo, katere položaj je zelo ogrožen.

OTTAWA, 22. maja. Havas. Predsednik kanadske vlade je po debati o položaju na bojiščih dejal, da morala francoske vojske nikakor ni zlomljena. Novo vrhovno poveljstvo je vilo sveže moči v vrste. »Preživljamo najtežje čase v zgodovini angleškega imperija, toda navdaja nas prepričanje, da bosta imperija končno le zmagala. Tudi v svetovni vojni so bili usodni dnevi, a smo izšli zmagoviti.«

Paul Reynaud: "Verujem v Francijo!"

Francoski ministrski predsednik o dosedanem poteku nemške ofenzive na zahodu in vzrokih razvoja dogodkov

PARIZ, 22. maja. Včeraj je imel ministrski predsednik in vojni minister Reynaud v senatu govor, v katerem je pojasnil položaj na bojišču. Priznal je, da je država v nevarnosti in hoče govoriti popolno resnico. Ko je nemška vojska vkorakala v Holandijo, Belgijo in Luksemburško, je francoska vojska vkorakala tudi s svoje strani v te tri države, in sicer na odseku od Sedana do Antwerpna. Toda umik holandskih in belgijskih čet je povzročil tudi umik francoskih k Meusi na črti Namur—Sedan. Meuso, o kateri so vojaški strokovnjaki menili, da je neprehodna za sovražnika, je branila le vojska nekaj slabših divizij, ki niso bile niti dovolj izveščane niti oborožene. Tudi častniki so bili slabši, in general, ki je to zakrivil, bo tudi kaznovan. Na neki niso bili razstreljeni niti mostovi, tako da so nemške motorizirane čete lahko po mostovih prekoračile reko in prišle na njeno zahodno stran. Na pomoč poslani divizije so prispale prepozno, da bi bile mogle sovražnika zaustaviti. Nemci so tu zavzeli ves utrbeni sistem nadaljevanja obrambnega pasu severno od Maginotove linije. Francoska vojska je bila na Meusi premagana in nemški vojski je bila odprta pot v severnovzhodno Francijo.

Ko se je Reynaud po svojem pripovedovanju sestal z maršalom Petainom in generalom Weygandom, ki je prevzel vrhovno poveljstvo iz rok generala Gamelina, je bil nemški vdor širok 100 km. V to odprtino je zadnje dni neprenehoma vdiral nemška vojska, ki je napredovala najprej v smeri proti Parizu, nato pa je krenila naenkrat v severno zahodni smeri proti obali Rokavskega preliva. Na ta način je obšla francosko utrbeno črto ob belgijski meji severno od vpora. V zadnjih dveh dneh so nemške čete nadaljevale svoj predor v tej smeri in dosegle Arras in Amiens. To je bilo mogoče zato, ker je zavezniška klasična koncepcija vojskovanja zadela na popolnoma novo nemško koncepcijo. Po tej novi strategiji se Nemci ne poslužujejo samo tankov, motoriziranih divizij in letal, ampak tudi padalcev za fronto. Na ta način so v petih dneh zavzeli Holandsko in tudi trdnjavo Liège v Belgiji.

»Kaj naj v takem položaju storimo?«

je dejal Reynaud. Predvsem je treba jasno misliti. Treba je upoštevati novo taktiko vojskovanja in se takoj odločiti. V začetku svetovne vojne je bila Francija v slabšem položaju, ker ji je primanjkovalo težkih topov in strojníc, a sledil je še napad s plini. Vendar je francoska vojska obvladala položaj in se prilagodila. Isto je treba storiti tudi sedaj. Toda vsak vojak, vsak delavec in vsak državljan se mora zavedati težkih nalog, ki jih terjajo od njega obramba domovine. Med vlado, v kateri je sedaj tudi maršal Petain, in vrhovnim poveljnikom generalom Weygandom, je popolno zaupanje in razumevanje. Weygand je Fochev človek, ki je ustavil med svetovno vojno nemški pritisk, ko je bila fronta prelomljena ter spremenil pozneje položaj in vodil do zmage. Weygand je sedaj na bojišču in vodi sam operacije.

Zavezniški ne bodo dovolili poraza. Dva velika imperija, ki stojita drug ob drugem, ne moreta biti poražena in ne moreta propasti. Če kdo pravi, da je potreben čudež, da reši Francijo, potem, je dejal Reynaud, verujem v ta čudež, ker verujem v Francijo.

NAPADI NA ANGLIJO

LONDON, 22. maja. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so sovražna letala v teku noči dvakrat bombardirala jugovzhodno Anglijo. Protiletalske baterije so jih pregnale, škode ni.

ANGLEŽI O NEMSKIH IZGUBAH

LONDON, 22. maja. Reuter. Doslej znašajo izgube nemške trgovinske mornarice 820.000 ton.

VOJVODA GLOUCESTERSKI

LONDON, 22. maja. Reuter. Včeraj je dopotoval iz Francije v London brat angleškega kralja vojvoda Gloucesterski v nujni misiji ter ga je kralj takoj sprejel. Vojvoda je na rokah lahko ranjen.

PRIJAVE PROSTOVOLJCEV

LONDON, 22. maja. Reuter. Dramatičen razvoj zadnjih dni je povzročil povišano prijavljanje v vojsko tako v dominijonih kakor v kolonijah.

KANADA GRADI RUŠILCE

OTTAWA, 22. maja. Reuter. Število rušilcev se bo po sklepu mornariškega ministrstva še to leto povišalo za dva, tako da bo Kanada razpolaga z 9 rušilci.

EKSPLOZIJA V ANGLIJI

LONDON, 22. maja. Reuter. Davi se je v arsenalu Woolwich dogodila manjša eksplozija. Požar je bil hitro pogasjen.

AMERIŠKA POSLANIŠTVA

WASHINGTON, 22. maja. Havas. Od 16. t. m. ni dobilo ameriško zunanje ministrstvo še nobenih obvestil o svojem poslaništvu v Bruslju in Haagu. V Luksemburgu posluje zastopstvo normalno.

ANGLEŠKE IZGUBE

LONDON, 22. maja. Reuter. Vojno ministrstvo je objavilo listo izgub za zadnji teden. Število izgub se je povišalo v zadnjem tednu na 704.

NOVI KANADCI V ANGLIJI

LONDON, 22. maja. Reuter. Včeraj so prispela v Anglijo ojačenja kanadskih vojakov prvemu kontingentu. Drugi kontingent v Kanadi je pripravljen za vkrcanje v Anglijo.

UMIK 60 ANGLEŽEV NA ŠVEDSKO

STOCKHOLM, 22. maja. Reuter. Skupini 60 Angležev se je po treh tednih posrečilo, da so se čez gore pretolkli na švedska tla.

PORTUGALSKI KONKORDAT

LISBONA, 22. maja. Havas. Portugalska vlada je sklicala izredno zasedanje, na katerem bodo ratificirali konkordat s sv. stolico.

Mariborska napoved. Spremenljivo oblačno. Ponekod morda manjše nevihte. Včeraj je bila najvišja toplota 20,5, danes najnižja 7,0, opoldne 19,5.

Konference in odredbe v Italiji

RIM, 22. maja. Stefani. Predsednik vlade je sprejel včeraj maršala Badoglio, ki mu je kot ministru vseh vojaških resorov poročal o rezultatih inspekcije italijanskih sil na zahodni meji.

RIM, 22. maja. Stefani. Italijanski zunanji minister grof Ciano je odpotoval sinoči v Tirano v Albaniji.

RIM, 22. maja. United Press. Izdan je bil odlok, po katerem se morajo v Italiji

zaključiti vse šole do 31. t. m. Včeraj, danes in jutri se vrše po vsej Italiji velike vaje za obrambo pred napadi iz zraka. Vsa večja mesta so bila že v noči od včeraj na danes popolnoma zatemnjena.

TURIN, 22. maja. Stefani. Sinoči je bilo vse mesto zatemnjeno, ker so se vodile vaje proti zračnim napadom, ki so dobro uspele.

Boji na Norveškem

NEKJE NA NORVEŠKEM, 22. maja. Reuter. Norveško poveljstvo javlja, da so zavezniške čete predrele dalje od Narvika na jug in zavzele 300 km južno od Narvika nove položaje. Nemška napredovanja proti severu so ustavljena. Nemške čete, posebni tirolski smučarski oddelki so utrpele velike izgube.

GREEN V ITALIJI

LONDON, 22. maja. Reuter. Sinoči je predsednik angleško-italijanske trgovinske zbornice sir W. Green odpotoval v važni trgovski misiji v Rim.

TURISTI NA JUGOVZHODU

BUDIMPEŠTA, 22. maja. Agenzia Stefani. Včeraj je prispelo veliko izletnikov in turistov organizacije Kraft durch Freude semkaj. Odpotovali bodo v Jugoslavijo, od tam pa v Romunijo. Iz Budimpešte se pripravljajo tudi obisk madžarskih avtomobilistov Jugoslaviji.

ZAKON O VELEIZDAJI

LONDON, 22. maja. Havas. Na parlamentarni seji je Churchill izjavil, da bo predložil zakon o veleizdaji. Prav tako bo pospešena stilizacija zakona o lokalni obrambi domovine. Finančni minister je stavil predloge, da se po načrtu norveških, danskih in holandskih bank stavijo njih papirji v račun angleških bank.

Nobenih sovjetskih garancij

BUDIMPEŠTA, 22. maja. Ass. Press. V zunanem ministrstvu so včeraj odločno zavrnili govorice, da je madžarska vlada prejela od Sovjetske zveze noto, v kateri naj bi ji bila sporočila, da jamči za varnost Jugoslavije, Romunije in Bolgarije. Vse te govorice so bile popolnoma izmišljene in nimajo nobene stvarne

podlage. Vse, kar je na stvari resnično, je to, da je sovjetska vlada sporočila vladi Nemčije, o čemer so bile obveščene tudi druge vlade, da Sovjetska zveza ne bi želela, da bi se vojna razširila na evropski jugovzhod, na katerem ima tudi ona svoje interese.

Moskovska kritika zaveznikov

PARIZ, 22. maja. Havas. Moskovski radio se sinoči kritiziral Daladier kot onega moža, ki je razbil ljudsko fronto. Dalje je isti radio prinašal dosednji potek trgovinskih pogajanj med Anglijo in Sovjetsko unijo. Pri tem je kritiziral angleško vlado, da dovolj ne upošteva dejstva, da je Sovjetska unija suverena in samostojna večsila, ki vodi svojo politiko, ne pa politiko angleške vlade. V poučenih krogih poudarjajo, da v teh kritikah ne manjka konstruktivnosti in, da je to namigavanje dokaz, kakšne ovire so še na poti med rečenimi državami. Tudi vojna poročila, ki jih prinaša moskovski radio, so zadnje dni vedno bolj objektivna.

Pogajanja Japoncev s Čangkajškom?

ŠANGHAJ, 22. maja. United Press. Po sem prispelih poročilih so se pričela pogajanja med zastopniki japonske vlade in med zastopniki kitajske vlade maršala Čangkajška, katerih namen je skleniti premirje med Kitajsko in Japonsko. Kakor se zadržuje, so japonski pogoji znatno

omiljeni in taki, da bi mogli služiti kot podlaga za sporazum. Glavna zahteva Japoncev je gospodarsko sodelovanje Kitajske z Japonsko. V primeru sporazuma bodo Japonci takoj izpraznili srednje in južno Kitajsko. Uradnega potrdila o tem vesti na doslej še ni.

Obletnica nemško-italijanskega pakta

BERLIN, 22. maja. DNB. Nemški tisk se bavi z obletnico podpisa pakta z Italijo in pravi, da sta po izjavi Rima, da bo ostal nevojajoča se stranka, tako London kakor Pariz verovala v zmago nad Nemčijo. Danes morata Velika Britanija in Francija kloniti pred dejstvom, ki na bojišču zgovorno priča proti njunim nakanam. Listi naglašajo važnost osi Rim—Berlin za bodočo izgradnjo Evrope. Ni mogoče misliti, da bi Italija ne sodelovala pri novem urejevanju Evrope. Italija je odločena, da vodi i nadalje akcijo za uresničitev njenih zahtev, ker noče ostati suženj Sredozemlja.

RIM, 22. maja. Stefani. Diplomatski urednik agencije piše o osnovah, ki so dovedle do sodelovanja Italije in Nem-

čije. Solidarnost obeh držav se je potrdila že v minilem stoletju, ko sta oba naroda vodila borbo za narodno edinstvo. Tedaj je sklenila Italija pakt s Prusijo proti Avstriji. Ista solidarnost se je potrdila tudi po versajskem miru, ki je bil prav tako naperjen proti Nemčiji kakor Italiji. Italija je vedno odklanjala versajsko politiko, naperjeno proti Nemcem. Zato sta tudi fašistična in narodnosocialistična revolucija šli skupna pota. Nemčija tudi ni stopila na stran sankcionistov v abesinski vojni. V teh dneh je Italija ob strani Nemčije, čeprav ni dejansko navzočna v bojih. Navzočna pa je s tem, da na raznih točkah Alp in Sredozemlja zadržava sile zavezniških držav, katerih skupna moč se ceni na milijon mož.

Dogodki na Sredozemlju

ANKARA, 22. maja. Reuter. Turška vlada je sklenila še povečati svojo obrambo. Zato je bilo votirano novih 20.000.000 funtov.

BEYROUTH, 22. maja. Reuter. Poveljnik turške vojske maršal Čakmak je na čelu velike vojaške delegacije prispel v glavno mesto Sirije, kjer se je sestal na posvet s francoskimi in angleškimi vojaškimi poveljstvi.

ATENE, 22. maja. Reuter. Zadnje dni se vršijo zlasti v južni Grčiji velike vojaške vaje s taktično nalogo preprečevati izkrcanje čet.

GIBALTAR, 22. maja. Reuter. Krajevna oblast je sinoči odredila evakuacijo civilnega prebivalstva. Prva partija žensk in otrok je bila tekom noči na angleških vojnih ladjah prepeljana v španski Maroko, ki se smatra za ozemlje, ki bo ostalo varno zaradi nevtralnosti Španije ter v Francoski Maroko.

TUNIS, 22. maja. Havas. V tukajšnji katedrali so bile molitve za Francijo, ki jim je prisostvovala ogromna množica ljudstva. Navzočne so bile ugledne osebnosti. Molitve je bral sam nadškof.

Vedno večje oboroževanje Amerike

WASHINGTON, 22. maja. Havas. Vlada je kongresu predložila zakonski načrt, po katerem se mora ameriški vojni silni takoj nabaviti 10.000 letal in izveščati 16.000 pilotov. Razen tega je vlada sklenila nujno pospešiti velikanjski pomorski program, po katerem je v gradnji 66 vojnih ladij, med njimi 8 dreadnoughtov ali tako zvano atlantsko brodovje. Razen tega je prezident odredil stroge ukrepe proti vojnim dobičkarjem ter odredil preiskavo o izvoru premoženja tekom zadnjih dveh let.

WASHINGTON, 22. maja. Reuter. Senat je sprejel predlog, da se trenutna kapaciteta letalskih sil vojne mornarice

takoj poviša od 10.000 na 16.000. Prav tako bodo povečana oporišča ob obalah USA.

WASHINGTON, 22. maja. Havas. Demokratski senator Petain je senatu predložil zakonski predlog, ki pooblašča prezidenta, da odobri prodajo letal in hidroavionov zaveznikom v neomejeni količini. Ta predlog smatrajo za tipanje ameriške vlade, kako daleč sme v kongresu iti v svojih predlogih. Kajti predlog je v popolnem nasprotju z nevtralistnim zakonom, ker od tega nakupa izključuje Nemčijo. Vse čaka, kako bo kongres reagiral.

Ofenzivna taktika dveh velikih razdobij

Sedanja vojna na zahodu v marsičem spominja velikih bojev, ki so se po izbruhu svetovne vojne razvili na belgijskih in francoskih tleh. Viljemova Nemčija se je bila tedaj odločila za ofenzivni sunek na zahodu, za defenzivo proti Rusiji na vzhodu. Medtem ko je francoska vojska v Vogezih operirala z načrtom morebitnega vdora v Porenje, so Nemci razpostavili ob luksemburški in belgijski meji svoje armije.

Najtežja ovira, trdnjava Liège, je bila napadena po severni vojski, ki sta ji poveljevala generala Emmih in Ludendorff. Od 5. do 7. avgusta je najtežja artiljerija bruhala ogenj na trdnjavo obzidje. Prva armija je pod poveljstvom v. Glucka drla k Bruslju, II. armija z generalom Bülowom na čelu je šla preko Liègea, III. armija von Hausena je drla k Dinantu, IV. pod vodjem Albrehtom Württembergskim preko Sedana in V. armija pod pruskim prestolonaslednikom preko Longvija v Francijo. Trdnjava Maubeg, zbirališče angleških rezerv, je bila obkoljena, prav tako Longvy. Dne 26. avg. je bila dosežena črta od Cambraija do južnih Vogeov. Protisunek Francozov iz Nancyja v Lotaringijo je vzdržala nemška vojska pod poveljstvom bavarskega prestolonaslednika Rupprehta, onega iz Belfora in Alzacije pa čete generala v. Heeringena. Nemška vojska se je razšla po hudih bojih v notranjost, angleški ekspedicijski zbor, ki je hitel Francozom na pomoč, se je po spopadu pri Maubeuge 26. in 27. avgusta ter pri Saint Quentinu 28. avgusta moral umakniti. Dne 3. septembra se je preselila francoska vlada iz Pariza v Bordeaux. Francoska vojska se je umikala pred premočjo, kavaleristi generala v. Glucka so 4. septembra dospeli pri Meauxu in Chantillyju do 50 km pred Pariz. Nemška fronta se je raztegnila od Amiensa mimo Meauxa, Crecyja, Vitryja ter v loku k Verdunu. Trdnjava Maubeuge je padla dne 7. septembra, dva dni prej je vrhovni poveljnik general Joffre po pregrupaciji zavezniških čet začel z veliko ofenzivo proti Nemcem, ki je znana v zgodovini pod »bitko na Marni«. V strašnih bojih, ki so trajali od 5. do 12. septembra, je bil rešen Pariz, fronta se je premaknila spet daleč nazaj in se poslej ni več toliko približala Parizu.

Med odličnimi veščaki, ki so pripomogli k tej zmagi, so bila poleg generala Joffra tudi imena French, Franchet d'Esperay, Foch in Sarrail. Desna roka vrhovnega poveljnika, ki je udarec na Marni prav za prav pripravil, je bil sedanji vrhovni poveljnik general Weygand.

Kakor tedaj so pa tudi danes veliki ofenzivni sunki le spočetka siloviti. Težišče ofenzive je vedno takšno, da uspe v glavnem le na početku. Nemški vrhovno poveljstvo se poslužuje izkušenj iz Poljske in drugod v cilju, da čim hitre-

je zavzame sovražne objekte in naglo izvojuje zmago.

Ko je bila 1918 na francoskem bojišču podobna situacija kakor danes, je maršal Foch dejal: »Če vržete velik kamen sredi barja, se pojavi okrog njega ogromen val. Drugi že ni več tako močan, tretji je rahel, nadaljnji komaj zaznaven. Tako je tudi z ofenzivo. Ko so nemške vojske pritiskale v Francijo, je mož potrpežljivo čakal, da so se prvi navalili vnesli. Potem je prešel v protinapad. Znano je, kako je potem bilo. Zadnji nemški naval je prišel že blizu Amiensu, tu so ga avstralske čete s silovitim protisunkom zavrnile. Od tedaj dalje je imel maršal Foch iniciativo v rokah.

V nasprotju s protiofenzivo zavezniškov 1918 se razvija zdaj nemški sunek v kraje, ki so bili tedaj prizorišče hudih bojev za odločitev. Globoki klini nemških motoriziranih divizij, ki so se kakor pahljača spustili v francosko ozemlje, so s posameznimi oddelki dosegli dve važni železniški križišči, eno pri Laonu, tik pred zgodovinskim bojiščem iz svetovne

*Nekaj kapljic
zadostuje*

ODOL je močan nekaj kapljic v polčaše vode zadostuje za učinkovito izpiranje ust. ODOL je antiseptičen in zaradi tega čuvaj zdravja.

ODOL

vojne, Chemin de Dammes, drugo pri Amiensu, kjer se tok ofenzive razliva k morju. Na vsem velikem prostoru nemškega »žepa« v Franciji so pa vmes postojanke, kjer se na vrzelih med prednimi motoriziranimi oddelki in nemško prodirajočo pehoto še vedno drže velike zavezniške sile. Frontni potek je nejasen, prednje udarne sile premešane, da bo končni pregled ofenzivnega učinka mogoč šele, ko se bodo po pregrupacijah spoprijele glavne sile obeh taborov. Nem-

ško manevriranje, ki skuša obiti veliko rudarsko področje med Monsom in Charleroya in ga po uspehu prevzeti nepoškodovanega v svoje roke, je usmerjeno z glavnim sunkom k morju. Tu naj bi se odrezala velika zavezniška vojska na belgijskih tleh. Plodne ravnice Artoisa postajajo tako prizorišče hudih bojev, razdejanja starih bojnih poljan, ki so komaj izginila, se spet vračajo. Ofenziva je dosegla svoj višek, nje izhod bo nemaloga pomena za nadaljnjo usodo

Senator Kosanović o volilnih uspehih SDS

»Hrvatski Dnevnik«: »Samostojni demokrati so dosegli uspeh, ki je vsega spoštovanja vreden«

Današnje zagrebške »Novosti« prinašajo naslednjo izjavo senatorja Sava Kosanovića:

Samostojni demokrati so edini od vseh strank, ki so na delu med Srbi vedno nosili politiko sporazuma. Druge srbske grupacije so nastopale proti SDS in njenim odnošajem do hrvatskih prilik. Samostojni demokrati so na občinskih volitvah na Hrvatskem odnesli sijajno zmago. V vseh volivnih okrožjih Hrvatske se je pokazalo, da imajo samostojni demokrati večino srbskih občin. JRZ je doživela na Hrvatskem poln debakl. V primeri z volitvami 1936 na področju savske banovine je imela JRZ 77 občin, na vsem področju banovine Hrvatske 108, KDK pa

22. Od teh 77 občin je JRZ izgubila v korist SDS in KDK 47, v korist izvenstrankarskih list pa 17 občin. Na samem področju bivše savske banovine je zdaj dobila SDS nad 50 občin. Korenico, Udubino in Virgin most, za katere nam očitajo, da smo jih izgubili, nismo mi imeli, v Donjem Lapacu smo pa dobili ogromno večino glasov. Korenico smo izgubili s 3 glasovi manjšine, Rakovico s 13, Veljun z 20 glasovi manjšine. Od 15 srbskih občin v Liki je dobila sama SDS 8, vse ostale liste 7 občin. V modruško-riješkem volivnem okrožju je dobila SDS 10 srbskih občin, vsi nasprotniki 5. Prav tako je v Baniji.

Značilno je, da so samostojni demokra-

ti dobili v onem delu Srema, ki je pripadel Hrvatski, večino. Tako je v Iloku, kjer ima SDS 10 srbskih občin, JRZ pa 1, Beočin. V vukovarskem srezu je dobila SDS 6 občin, 1936 je tu imela le 1 občino. V Podravski Slatini niso dobili nasprotniki SDS niti ene občine. V srezu Grubišno Polje so vse tri občine v rokah SDS, prav tako je v ogulinskem srezu. V Plaškem, eni največjih srbskih občin, je dobila SDS trikrat, v Trešnjevici dvakrat več glasov kakor nasprotniki. V občini Gornje Dubrove je dobil nasprotnik le 24 glasov.

Odlični so rezultati SDS v srezu Kostajnica, kjer je ogromna večina volivcev glasovala za SDS odnosno KDK. V srezu Virgin most imamo večino. Največja srbska občina v Liki, Medak v srezu Gospić, je v rokah SDS.

Tudi skupno število svetovalcev dokazuje, da je SDS dosegla zelo lepe rezultate. Od 133 občin, ki jih je dobila KDK, odpada 27 na SDS, v 60 drugih občinah so predsedniki samostojni demokrati.

Samostojni demokrati so vzdržali borbo. Vsak njih nastop na terenu je bila manifestacija absolutne srbsko-hrvatske solidarnosti v teh usodnih dneh, zaključuje Kosanović.

Po »Hrvatskem Dnevniku« je skupni rezultat občinskih volitev v banovini Hrvatski naslednji: HSS je dobila sama 425 občin, v KDK združena HSS in SDS 133, sama SDS 27 občin, HSS in muslimani 4, HSS in Nemci 1, JRZ 20. JRZ in zemljoradniki 1, zajedniška srbska lista 8, izvenstrankarska srbska lista 18, muslimani 2, izvenstrankarska meščanska lista 2, neodvisna 2, levičarska 1, zemljoradniki 1, Nemci 3, razne narodnosti 2 občini.

O volitvah pravi »Hrvatski Dnevnik« v uvodniku: »Samostojni demokrati so dosegli uspeh, ki je vsega spoštovanja vreden. Pri ocenjevanju tega uspeha je treba imeti pred očmi ne samo rezultate v občinah, v katerih je SDS nastopila samostojno, nego tudi one, kjer je sodelovala tesno s HSS v KDK. Če se štejejo odborniki, ki jih je dobila SDS, se vidi, da ni SDS samo najjačja srbska stranka na Hrvatskem, nego ima tudi absolutno večino. Poskus »Akcije odbora za občinske volitve na Hrvatskem«, ki je hotel prikazati, da bo Samostojna demokratska stranka na Hrvatskem poražena, je zgrešil svoj cilj. Neresna in neokusna je tudi trditev tega odbora, da so samostojnejši izkoristili službeni aparat. Na temelju volivnih rezultatov SDS ne bodo mogli srbski nasprotniki postavljati nikakih zahtev na njeno škodo. Nasprotno, na temelju teh rezultatov, v kolikor se lahko občinske volitve jemljejo kot merilo strankine moči, sme SDS s popolno pravico nastopati kot predstavnik večine Srbov na Hrvatskem.«

Poziv muslimanom na branik domovine

Glavni odbor »Gajreta«, muslimanskega kulturnega in prosvetnega društva je poslal vsem članom okrožnico, v kateri pravi med drugim: »V težkem času, ko je vsa zahodna Evropa v plamenih, so bili narodi Balkana doslej obvarovani od vojnih grozot. Jugoslavija je odločena, da v strašnih dneh do kraja brani svojo nevtralnost. Če bi pa kdo poskušal ograditi našo državno nedotakljivost in če bi bila naša država primorana stopiti v vojno stanje proti napadalcu, bo naša patriotična dolžnost, da brez ozira na prilike zberemo svoje vrste skupaj z ostalimi brati drugih ver okrog prestola mladega kralja. Vsak čas moramo biti pri-

pravljani, da stopimo na branik domovine, po vzoru junaških očetov in prednikov. Skozi stoletja so bile dane ogromne žrtve, poteklo je mnogo krvi, preden smo se osvobodili tujcev in se zedinili v edinstveno državo Jugoslavijo. Pozivajo se vsi muslimani, da brez razlike na vero z ostalimi državljani strnejo svoje vrste za obrambo domovine ter opustijo neslogo, ki je 20 let škodovala državi. Interes države naj bo vsem nad vse.«

(»Novosti«)

Ne pozabi naročnine!

Kultura

Popotnik I, LXI - št. 7-8

Težka prehodna doba vsakovrstnih kriz je zajela tudi slovenski narod. Najbolj jih čuti vsekakor socialno ogroženi sloji malih kmetov in bajtarjev. Vse se sprašuje po vzrokih, po krivcih tega stanja. In tu se pojavljajo nekateri demagogi. S stegnenim kazalcem kažejo na učiteljstvo. »Učiteljstvo je zlo za našo deželo in ljudstvo! Skoraj 4000 slovenskih učiteljev bi naj po teh prečudnih načelih verske ljubezni in poštenja bilo krivo vseh nepravil, ki tarejo naš mali narod.

Ko stoji slovensko učiteljstvo v ognju srditih napadov, prikazuje 61. letnik časopisa za sodobno pedagogiko »Popotnik« v bežnih obrisih le nekatera važna prizadevanja učiteljstva za prosvetni in ekonomski napredek slovenskega naroda. Po uvodniku »Robota Martina Kačurja« nam oblastni šolski nadzornik Matija Senkovič prikazuje »Tri razdobja v razvoju slovenske ljudske šole in učiteljske organizacije« do svetovne vojne. Ovine in »Razporejenost za preureditev šolstva v letu 1918« ob snovanju prvih

šolskih zakonov pojasnjuje Pavle Flere. Vodja Učiteljskega pokreta Mencej Martin pa v bežnih obrisih navaja pota »Samozavešnega prizadevanja slovenskega učiteljstva«. Iz celotne njegove razprave je razvidno, da ni stanu, ki bi žrtvoval toliko svojih materialnih in moralnih sil za dvig povprečnega življenjskega standarda in izobrazbe slovenskega naroda, kot je ravno učiteljski. Znani vaški sociolog in publicist Josip Jurančič se v članku »Sodelovanje učitelja pri kmetiskem gospodarstvu« zavzema za načrtno gospodarstvo, ki lahko edino reši narode iz težkih kriz. Ob prikazovanju vzrokov sedanjega poraznega stanja slovenske vasi obsoja zahtevo, da bi naj bil vaški učitelj za vse vaške potrebe specialno pripravljen, saj se danes zahteva, od učitelja, da je pedagog, metodik in didaktik, psiholog in pedološki, povrh pa še sociolog, fiziolog, biolog ter etnolog. Učitelj mora danes svoje sile cepiti na različnih področjih, zato jih ne more razvijati s še večjim uspehom na vzgojo bodočih generacij. Segu-

la Pavle je orisal »Delo učiteljstva v preteklosti« ter ga ocenil s stališča mladili. Njegova nazorna razpredelnica Razvojne faze udejevanja sedaj živčih učiteljskih generacij prikazuje prelom med staro in novo šolo. Izven šole se je učiteljstvo od orglarstva in podrejenosti pa preko idej učiteljskega »Kluba prijateljev vaše kulture« z »Učiteljskim pokretom« dokopalo do eksaktnega študija vaških konkretno socialno-ekonomskih razmer, da bo lahko na podlagi ugotovljenih dejstev prilagodilo vse svoje delo resničnim narodnim potrebam. Sodobna šola se včlenjuje v družbeno življenje, zato je polna dinamičnih aktivnosti, življenjske razgledanosti in strnjnosti. Vsa razprava prikazuje vedri optimizem najmlajše učiteljske generacije.

Tem teoretskim razpravam sledi II. del »Iz šolskega dela«, III. »Po pedagoškem svetu« in IV. »Književni pregled«. Pod novim urednikom, šolskim nadzornikom Ernestom Vrancem je kompleksno urejevanje »Popotnik« postal resna znanstvena revija, ki bi jo moral zasledovati vsak slovenski izobraženec. Vsakomur je dostopna v študijski knjižnici. — Slovensko učiteljstvo je lahko ponosno na svoje delo, ki je rastlo in napredovalo iz njegove lastne iniciative.

Novice

Uredba o pomožni vojski državne obrambe

V »Službenih novinah« je izšla uredba ministrskega sveta, ki določa organizacijo pomožne vojske državne obrambe. V naslednjem navajamo nekaj bistvenih določil, ki jih vsebuje ta uredba.

Kdo spada v pomožno vojsko

V pomožno vojsko ter pod dolžnost obveznega dela po določilih te uredbe spadajo vsi moški državljani Jugoslavije, ki so sposobni za umsko delo, od dovršenega 16. leta do dovršenega 70. leta, za telesno delo pa od 16. do 65. leta starosti. Izvzeti so pa tisti, ki so obvezniki vojne sile.

V pomožno vojsko spadajo tudi nekateri drugi, in sicer: Tisti obvezniki vojne sile, ki so oproščeni vojaške službe zaradi svojega poklica, zaradi potreb prometne ali poštne službe ter ki so delali v javnih podjetjih in rudnikih, ki so važni za državno obrambo. Vsi ti so predvideni v pomožno vojsko ter ostajajo pri svojem delu. Pri tem se jim njihova služba šteje kakor da bi bili v vojni službi. To ostanejo, dokler jih je treba v tej službi. Kako hitro njihovo delo ni več potrebno, bodo zbrisani iz vrst pomožne vojske ter vrnjeni vojni sili.

Kdor je starejši ko 70 let, ki pa je še sposoben izvrševati službo pomožne vojske, je lahko kot prostovoljec sprejet v pomožno vojsko, če izrazi to željo.

Naloge pomožne vojske

Pomožna vojska se organizira za primer drž. mobilizacije po potrebi, da se zagotovi življenje ter tudi mobilizacija vojne sile, kakor tudi zato, da se zagotovi življenje vsega naroda in obstanek države med vojno. Z uredbo bodo izdana posebna določila o disciplinarni odgovornosti obveznikov te pomožne vojske. Za tiste obveznike pa, ki so sicer člani vojne sile ter pridržani pomožni vojski, pa ostanejo v veljavi kazenska določila kakor za vse druge obveznike vojne sile. Če obveznik pomožne vojske v službi izgubi življenje ali pa se njegova sposobnost za delo zmanjša, bo zapisan kot žrtev vojne ter postane vojni invalid.

Pomožna vojska ima tri pozive, in sicer: Prvi poziv obsega: upravno in strokovno osebje ter strokovni uradniki v industrijah, obrti, gozdarstvu, rudarstvu, prometu, zidarstvu in saniteti. Drugi poziv: poljedelci in živinorejci, ki od tega žive, ter kmetijski in živinorejski strokovnjaki vseh vrst. Tretji poziv so vsi drugi obvezniki. Za dijaško srednješolsko mladino (gimnazij, meščanskih in trgovskih šol) bodo potrebni tečajji organizirani s sodelovanjem in pod nadzorstvom oblasti. Pomožna vojska se klic v mobilnem in vojnem stanju, v kolikor je treba izvršiti važna dela za državno obrambo. Klicati pa je mogoče pomožno vojsko za vsa javna dela tudi v pripravnem stanju.

Tuji državljani nevtralnih in zaveznih držav, ki stalno prebivajo v naši državi, so tudi podvrženi obveznemu delu za državno obrambo, v kolikor bi to ne nasprotovalo mednarodnim pogodbam.

Mobilizacija in razpored prvega poziva

Prvemu pozivu pripadajo delavci in nameščenci po zgoraj omenjenih podjetjih ter bodo delali v industrijskih in obrtnih podjetjih, ki so potrebna državni obrambi, po osem ur na dan. Vsak obveznik prvega poziva dobi svoj delavski razpored ter bo po svoji strokovni sposobnosti še v rednem stanju vpisan v imenik podjetja, delavnice ali rudnika, v katerem bo moral delati po vojnem delavskem razporedu. Pri tem bo v prvi vrsti zaposlen vsak v tisti stroki, kjer je vajen delati. Ta razpored mora biti sporočen vsakemu obvezniku po občinski oblasti, ki to zapiše v delavsko knjižico.

Kakor hitro je razglašena državna mobilizacija, morajo vsi obvezniki prvega poziva, ki so dobili vojni razpored za podjetja, ki so potrebna državni obrambi, v 24 urah oditi na svoje mesto in se zgledati pri starejšini tovarne oziroma podjetja, kjer morajo delati. Njemu morajo pokazati svoj vojni delavski razpored. Za pot na svoje delovno mesto imajo delavci brezplačno vožnjo kakor obvezniki vojne sile. Delavska knjižica je v tem primeru dokument za brezplačno vožnjo. Obveznikom prvega poziva, ki bodo klicani na delo, pripada tudi plača, kakor drugim delavcem njihove stroke in sposobnosti. Obveznikom vojne sile, ki so prevedeni v pomožno vojsko, pa ta nagrada ne pripada, če delajo v državnih in drugih javnih podjetjih ali so zaposleni pri delu, ki jih dela država ali kaka samoupravna korporacija. Za obveznike prvega poziva, ki služijo v pomožni vojski, ter za njihove družine veljajo določila zakona za zavarovanje delavcev in drugih zakonov v korist delojemalcev. Izvzeti so le tisti vojni obvezniki, ki služijo v pomožni vojski in ne prejemajo plače.

Drugi poziv

V drugem pozivu so obvezniki, ki so po poklicu kmetje, živinorejci ter ljudje, ki od tega žive. Drugi poziv kot delovna sila za državno obrambo spada v pristojnost kmetijskega ministrstva. Naloga drugega poziva je, skrbeti za potrebno delovno silo, da bi bila zemlja čim bolj obdelana in da bi se pridelalo čim več živeža za ljudi in čim več krme za živino. Ta poziv je tudi nekaka rezervna delovna sila pri drugih delih za državno obrambo, na primer za popraviljanje cest, železnic, telefonskih in brzojavnih naprav, rečnih nasipov itd. Delovni čas teh obveznikov se določa po njihovi važnosti in nužnosti. Tudi ti obvezniki imajo svoj razpored. Vsi obvezniki drugega poziva v mobil-

nem in vojnem stanju so državi na razpolago s svojo delovno živino, ki je sposobna za delo, s svojim orodjem, vozili itd. Za porabo živine, vozov in poljedelskega orodja bodo dobili odškodnino. Dokler traja mobilno in vojni stanje, se obvezniki drugega poziva ne smejo odstraniti iz kraja, kjer prebivajo, ne da bi bili to poprej sporočili občinski oblasti. Zaradi uspešnega dela bodo organizirane v tem pozivu posebne desetine, vodi in čete. Desetine imajo deset do petnajst obveznikov, vodi dve do štiri desetine, čete pa dva do štiri voda. Čete so organizirane po občinah oziroma po mestih. Za kmetijska dela se morejo klicati tudi ženske med 17. in 50. letom starosti, ki stalno prebivajo v občini, kjer naj bo tisto delo opravljeno. O tem, ali se kličejo ženske na obvezno delo, odloča občinska oblast.

Tretji poziv

Tretji poziv pomožne vojske sestavljajo vsi drugi obvezniki. To so delavci, duševni delavci, aktivni in upokojeni državni, samoupravni in zasebni uradniki, ki so še sposobni za duševno delo, dijakci in učenci vseh šol v državi, rentijerji, trgovci, trgovski pomočniki, trgovski potniki, lahki invalidi itd.

Ti obvezniki bodo zaposleni pri delih v industriji in obrti. Aktivne državne, samoupravne in zasebne delavnice, ki so obvezniki vojne sile, bodo nadomeščali obvezniki tega tretjega poziva, ki bodo delovali tudi v odborih za prehrano prebivalstva, v krajevnih odborih za varstvo pred sovražnimi napadi iz zraka, na cenzuri, na poštah in telefonih, postajah, kot ordonanci in pisarji, v krajevnih sanitetnih organizacijah, kot pomožni mehaniki in pismonoše, kot linijski stražniki, vozniki in prevozniki na tramvajih, na želez-

Celje

Celjski trg

Včasih smo imeli ob tem času na celjskem trgu že dovolj domače spomladanske povrtine. Letos pa je bila spomlad nenavadno hladna in deževna, kar je zelo zaviralo rast na domačih vrtovih. Vendar se sedaj že dobi nekaj domače zelenjave, precej pa je na razpolago uvožene. Dovolj je solate berivke, ki se prodaja krožnik po 1.50 din, glavna majska solata se prodaja od 1.50 do 2 din komad, grah

c Odbor Slovenskega obrtniškega društva v Celju je na svoji seji izvolil za predsednika urarskega mojstra Antona Lečnika, za podpredsednika stavbenika Karla Jezernika, za blagajnika I. Zoharja, za tajnika Slavka Kukovca.

c Telovski procesiji. Jutri bo v opatijski cerkvi sv. Danijela ob 8. zjutraj slovesna sv. maša po maši pa procesija po mestnih ulicah in sicer po Gosposki ulici, Dečkovem trgu, Prešernovi ulici, Kralja Petra cesti, Cankarjevi cesti, Trgu kralja Aleksandra, Dr. Zerjavovi ulici in Glavnem trgu. Procesije se bodo udeležili tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti ter dve častni četi vojaštva, ki bosta pri štirih evangelijih oddali častne salve. — V nedeljo 26. t. m. bo telovska procesija pri cerkvi sv. Jožefa. Ob 8. bo slovesna maša, nato pa procesija okrog Hriba sv. Jožefa po novi cesti.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti 6.

c Tržni prostor bo jutri za starim okrožnim sodiščem za kresijo.

c Umrla sta: Na Cesti na grad dijakinja celjske gimnazije 17letna Marica Dečkova, v Medlogu pa hčerka trgovskega sluga Silva Mirnikova.

c Skale pod starim gradom, ki so se rušile na cesto ob Savinji, so pričeli razstreljevati. Material se bo porabil za izboljšanje ceste, ki vodi iz Zavodne na mestno pokopališče.

c Mladinsko igro »V kraljestvu palčkov« uprizorijo jutri popoldne ob 17. ženski krožek društva »Jadrano-Naosa« iz Maribora v mestnem gledališču. Prvotno je bila uprizoritev določena za 15. uro, iz tehničnih razlogov pa je preložena na 17. uro.

c Razprava proti inž. Zelinki radi dogodka v kemični tovarni v Hrastniku, je določena za torek, 28. t. m., ob 9. pri okrožnem sodišču v Celju.

c Velika medklubska motociklistična vožnja, ki je bila najavljena za nedeljo, 26. t. m., je vsled nastalih ovir preložena za nedoločen čas.

c Splavarja Martina Remšaka iz Smarčnega ob Dreti, ki je utonil v Savi pri Stari Gradiški, je našel v bližini mesta nesrečne lesni trgovec Franc Jeraj. Truplo je viselo na nekem grmu. Pokojnika, ki je bil tudi koroški borec in vnet gasilec, so 18. t. m. pokopali v Stari Gradiški.

c Več zasebnih zaklonišč so te dni pričeli graditi v Celju.

c Dva napada. 19letnega posestnikovega sina Karla Guzaja iz Bukovja pri Slivnici so v nekem tamošnjem vinotoku napadli fantje. Dobil je z nožem 10 vbodljajev po telesu. — 25letnega posestnikovega sina Franca Černoša od Sv. Katarine pri Rogaski Slatini so v Brestovcu napadli 3 fantje ter ga s koli tako pretepili, da je dobil hude poškodbe po vsem telesu. — Oba so oddali v celjsko bolnišnico.

nicah, parnikih itd. Obvezniki tretjega poziva bodo uporabljeni za vsa dela po potrebi, dokler ne dobe svojega stalnega delavskega razporeda. Ministrstvo, banske uprave, okrajna načelstva in občine morajo ta razpored napraviti že v mirnem času. Ko dobe poziv na delo, se morajo takoj zgledati v najkrajšem času na tistem kraju, kjer je določeno.

Mobilizacija obveznikov more biti poimenska ali skupna. Dijaki do 18. leta morejo biti porabljeni za delo samo v tistem kraju, kjer prebivajo, in po možnosti pri tistem delu, ki ga opravljajo njihovi starši.

Tudi obvezniki tretjega poziva, če delajo v večjem številu skupaj, so organizirani po desetinah, vodih in četah kakor drugi poziv.

Pomožna sredstva pomožne vojske

Vsa vprežna in tovarna živina, ki ni bila vzeta za vojno silo, spada k pomožni vojski po določilih uredbe o reviziji. Prav to velja za vozove in kolesa. Pri odvzemanju živine in kmečkih vozil je treba paziti, da kmetijstvo pri tem ne bo škode trpelo. Pomožni vojski pripadajo tudi vsa motorna vozila, ki niso vzeta v vojno silo. Vse to velja za rezervne dele motornih vozil, za delavnice, garaže in bencin.

Ta uredba nadalje določa evidenco pomožne vojske, organizacijo del s pomočjo pomožne vojske ter naposled vsebuje kazenska določila zoper tiste, ki bi se v tej službi pregrešili. Na koncu so posebno ostra določila za sabotažo, kjer je zagrožena stroga kazen dolgoletne robije vsakomur, ki bi delo pomožne vojske sabotiral in uganjal pasivno resistenco. Z isto kaznijo bo kaznovan vsakdo, ki bi pripravil stavko obveznikov pomožne vojske ali jih hujskal na sabotažo in pasivno resistenco.

je 8 do 10 din kg, pesa 8 din kg, beluš, ki jih letos ni mnogo, 16 din kg, letošnji krompir 8 do 10 din kg, jurčki 4 din mali krožnik, češnje 12 din kg. Tudi ptujske čebe je dovolj. Venec prodajajo po velikosti od 2 do 6 din. Suhe češnje in drugo posušeno sadje se dobi po 3 din liter. Mnogo je spomladanske redkvice po 50 par šopek. Jajca so po 3 kom. za 1.75 din.

c Kronika nesreč. Virant Jožica, kolarjeva hči iz Gomilkega, je pri skoku s kolesa tako nesrečno padla, da si je zlomila levo nogo. — 31letna zasebnica Trogar Matilda iz Tovarniške ulice v Celju, je v Ljubljani vstopila v napačni vlak. Ko je skočila iz vlaka, si je zlomila desno nogo. — 71letna dninarica Janežič Elizabeta iz Sp. Ložnice pri Zalcu, je padla po stopnicah in dobila hude poškodbe po levi strani telesa. — 25letnemu mizarskemu pomočniku Albinu Senici iz Jurkloštra, je stroj pri delu poškodoval dlan leve roke. — 64letnemu delavcu Francu Kandušerju iz Celja, je v kamnolomu pod starim gradom zmečkalo kazalec leve roke. Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

c Vreme se ne more ustaliti. Včeraj okrog 12 in pol je prihrumela nad Celje nevihta z nalivom, med katerim je padala tudi toča. Vmes pa je grmelo in treskalo. Dopoldne je bilo močno soparno, popoldne za zopet zelo hladno.

Ptuj

Prireditve gluhtonemih v Ptuj

Društvo gluhtonemih iz Ljubljane je tudi v Ptuj priredilo gledališki nastop gluhtonemih v Mestnem gledališču. Pred nastopom je gluhtonemi g. Sitar v zanimivem govoru obrazložil krivično zapostavljenost gluhtonemih v današnji človeški družbi in njih upravičeno borbo za enakopravnost. Če je že narava zadala gluhtonemim kruti udarec, čemu še jim ga zadaja človeška družba, da jih smeši in zapostavlja za plot. Osnovnošolski pouk je obvezen, pri gluhtonemih otrokih se ta zakon krši. Zavod gluhtonemih v Ljubljani mora radi prenatrpanosti vsako leto zavrniti 3 četrtine prostani. V Jugoslaviji je 25.000 tisoč gluhtonemih, a taki savodi so s a m o štiri. Medtem pa je poka-

p V poslovalnici »Večernika« v Čučkovi hiši se sprejemajo oglasi, naročnina, novi naročniki in se dobe tudi potrebna pojasnila.

p Ne pozabite na jutrišnji prireditve RK popoldne v Ljudskem vrtu.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Pazi se profesor!« Komični film.

p Odbor za podeljevanje izrednih podpor siromašnim družinam vojaških obveznikov, ki so vpleteni na orožne vaje, je po uredbi ustanovila mestna občina. Odbor sestavljajo preds. mestne občine g. dr. Remec Alojz, dalje gg. Tras Ferdo, Križan Matija, Potočnik Martin in Muzek Ignac.

Opozorilo vinogradnikom

Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vse vinogradnike, da se je prva infekcija peronospore izvršila v letošnjem letu 4. maja povsod tam, kjer je bilo ta dan listje že dovolj razvito, ker je dne 4. maja bilo izredno toplo in je tudi ponoči od 3. na 4. maja padal obilen dež.

Ako bi bilo letošnje vreme toplo skozi celi maj, kakor je bilo to v začetku maja, bi se moralo prvo škropljenje izvršiti že tik pred 20. majem. Vsled hladnega letošnjega vremena pa je razvoj peronospore v listju bolj počasen. Izbruh peronospore bo letos sledil takoj, ko bo padel prvi večji dež in ko bo minimalna nočna toplota dosegla temperaturo nad 13°C.

Vsled pomankanja delavnih sil in vsled visoke cene galici, kakor tudi vsled slabega nastanka v vinogradih, je potrebno prav posebno letos polagati veliko pažnjo na pravočasno prvo škropljenje vinogradov. Vsled tega se opozarjajo vsi vinogradniki, da pazno sledijo radijskim in dnevnim poročilom, ki bodo točno opozarjala vinogradnike na pravočasno škropljenje v vinogradih. Priporoča se radijskim poslušalcem, da obvestijo o pravočasnem škropljenju vinogradov tudi svoje bližnje sosede.

Predvidoma bo prvo škropljenje v letošnjem letu šele v začetku junija, vsekakor pa takoj, čim bi nastopilo toplo vreme z obilnim dežjem.

o Daruj z radostnim srcem in čim več moreš za protituberkulozno skrbstvo v Sloveniji! Močna denarna sredstva nas čim prej privedejo h končnemu cilju.

o Bolnišnica za jetične — najlepši spomenik.

o Za strokovne učitelje na meščanski šoli so nastavljeni Jože Keček v Ormožu, Angela Lipovec v Ljubljani na I. dekl. šoli pri Sv. Jakobu ter Bogomir Arko v Vojniku pri Celju. Imenovani se morajo še pred 31. majem javiti za službo brez čakanja na uradno obvestilo.

o Nevaren vbodljaj z nožem v hrbet je dobil v neki gostilni v Slovenjem Gradcu delavec Brimman Oto. Neki neznanec v gostilni se je sprl z njegovim prijateljem Dravšnikom Friderikom. Ko je hotel Brimman miriti, ga je neznanec zabodel.

o Licitacija za modernizacijo ceste Ljubljana—Ježica je z odlokom razpisal gradbeni minister dr. Krek. Licitacija bo še tekom maja v gradbenem ministrstvu. Dela bodo stala po preračunu 14.528.412,33 din, od tega prevzame država 7.531.486,33 din, ostalo pa mestna občina Ljubljanska.

o Pizmovke se zopet pojavljajo v Prekmurju. Nekemu posestniku blizu Murske Sobote so davile kokoši, dokler jih ni odkril v neki luknji ter jih 13 pobil.

o Rektorat univerze v Ljubljani sporoča, da se rok za vlaganje prošelj za ustanovo dr. Pavla Turnerja podaljša do 31. maja 1940.

Ljubljana

JUVELIR ČERNE JE OŠKODOVAN ZA PREKO 200.000 DIN

Včeraj smo poročali o drznem vlomu v Černetovo juvelirsko trgovino v Wolfovi ulici. Po površnih cenitvah je odnesel vlomilec za preko 200.000 din raznih dragocenosti. Juvelir Černe je bil proti vlomur zavarovan. Policija, ki je v posesti natančnih daktiloskopskih odtisov, najintenzivneje nadaljuje s preiskavo.

zala ilustracija gluhtonemih, da so sposobni izvrševati vse poklice. Zato bo njihova borba h dosegu najosnovnejših človeških pravic tem vztrajnejša. Gluhtonemi nočejo miloščin, temveč enakopravnost. Sledili sta dve sliki. Ganjeno občinstvo kar ni moglo razumeti nastopajočih gluhtonemih z živim govorom, kategera sami nikoli ne čujejo, in njihovo prav razgibano in sproščeno podajanje igre. Žal, da Ptuj ni s številnim obiskom — kot so drugod — v polni meri podprl njihovega stremljenja. A vsak je ta večer zapuščal gledališče gotovo s toplo željo, da se kmalu uresniči njihova borba za enakopravnost v človeški družbi.

p Podprite protituberkulozni teden! V raznolikem in večidel pasivnem ptujskem okraju, ki šteje preko 80.000 prebivalcev, je tuberkuloza močno razširjena; po dr. Simonitičevih ugotovitvah v »Času« (1. 1937) je za dolnjelendavskim okrajem ptujski okraj najbolj tuberkulozen v Sloveniji. Protituberkulozni dispanzer v Ptuj skuša zmagovali vso težavnost dela v boju proti tej zavrtni morilki. Tako je letno pregledanih na dispanzerju preko tri tisoč oseb. To pomembno zdravstveno ustanovo pa predvsem vzdržuje protituberkulozna liga. Ze ogromno delo našega dispanzerja naj vzpodbudi vsakega, da bo daroval svoj oboloz za protituberkulozni teden.

Maribor

Razdelitev bombažne preje za maj in junij

Največji in zelo pereč problem tekstilne industrije je vprašanje surovin. Da bi ne bili povsem odvisni od tujine in da bi se preprečilo izigravanje glede cen bombažne preje, se je ustanovil v Beogradu Urad za razdelitev bombažne preje, ki je pod nadzorstvom ministrstva za trgovino in industrijo in dela sporazumno z vsemi predilnicami v državi. Namen te ustanove je skrbeti, da dobivajo po določenem ključu v meji možnosti bombažna prejo vse tkalnice v državi.

Glede dodelitve kontingentov je določil omenjeni urad za mesec maj in junij naslednje predpise: Tkalnice dobe po 120 kg bombažnega prediva za vsak mesec za statev normalne širine 4-4. Za statve večje širine pa dobijo sorazmerno več na normalo 4-4. Male tkalnice z največ 40 statvami dobijo isti kontingent, ko že omenjene z 10% dodatkom. Tovarne na gavic, trikotaje, pozamenterije, čipk, preprog itd., ki potrebujejo bombažno prejo, dobijo 50% one k preje, ki so jo uporabile v letih 1939. Za tkalnice, ki imajo lastne nice, veljajo isti predpisi, kakor za tkalnice. Če torej porabi predilnica lastno tkalnico samo del preje, ostalo količino bombažne preje

na razpolago novoustanovljenemu uradu za razdelitev bombažne preje v Beogradu, ki to prejo razdeli na podlagi že opisanih predpisov drugim tkalnicam. Predilnice vlogne preje spadajo v isto skupino, kakor predilnice bombažne preje, v kolikor uvažajo surovi bombaž. Obrtnim tkalnicam in obrtnim delavnicam, ki potrebujejo bombažno prejo, se dodeljuje preja na podlagi predhodnih prijav, ki jih sestavljajo obrtne zbornice. Bombažna preja, ki se uvažuje v klirinškem računu, ne spada v kontingent in se ne upošteva

pri dodeljevanju kontingentov. Po sklepu posvetovalnega odbora omenjenega urada z dne 23. februara t. l. je določena cena bombažne preje domačih predilnic na 33.50 din za 1 kg baza 20-1 Amerika franko vagon predilnica.

Na podlagi teh predpisov je Urad za razdelitev bombažne preje v Beogradu dostavil vsaki tkalnici »uputnice«, na katerih je navedeno, koliko preje dobi in pri katerih predilnicah, in to za mesec maj in junij t. l. Prepis teh »uputnic« so dobile tudi predilnice.

Tolmačenje uredb o varčevanju z živili

Ker so se pojavili v javnosti dvomi, kako je treba tolmačiti neke uredb

trobovje in vse ostale, teletine in svinjine. Slanja telet velja pre- ali ženskega spola, ni li moškega spola. Ne junice, telice, ženski

aklanih prašičev se de živali, tako zvane torej ne nanaša na katerih velja čl. 1 ne meso prodajati v

ajo v Mariboru in ki za zaposlenje, izkaz- vnostjo za nedoločen smislu čl. 5 uredb o žavljanov tekem me- eta še niso predložili policije, se pozivajo store, ker bi sicer nost izgubile. Pred- icije v Mariboru.

ISKE SRAJCE pocer- ECKO, Aleksandro-

narnost. Spdnik poem okrožnem sodišču nika Blaža Rajha in io Marijo iz okolice

ivanjkovec, ker sta sredi najhujše zime pustila svoja otroka 7-letno Terezijo in 4-letno Kristino sama doma brez hrane in brez nadzorstva. Otroka bi gotovo zmrznila, če se ju ne bi usmili sosed, ki so vdrl v stanovanje in malčka rešili. Bila sta čisto izstradana in premrli od mraza. Blaž Rajh je bil obsojen na 2 meseca zapore, njegova žena pa na 1 mesec zapore, slednja pogojno za 3 leta.

m. Radijske motnje v bližini Lekarniške ulice. Stanovalci iz Lekarniške ulice in z Glavnega trga se pritožujejo, da so vselej pri jutranji in opoldanski ljubljanski radijski oddaji strahovite motnje. Na delu je najbrže zlobna roka, zato naj poštna uprava zadevo preišče.

m. Kopje v prsa je dobil po nesreči na nekem tukajšnjem sportnem igrišču 16 letni dijak Branko Šrol. Zdravi se v bolnišnici.

m. Ukradena ročna torbica. Delavki Mariji Pilihovi je na glavni pošti nekdo ukradel ročno torbico, v kateri je bilo 450 din.

* Pavešič, Kamnica, jutri na praznik odojki na raznju.

* Ure in zlatnino prejmete poceni, tudi na obroke, pri M. Ilgerjev sin, urar in juvelir, Gosposka 15.

Koncert Mariborskega tria

V okviru prireditve Umetniškega kluba je v petek, 17. t. m., koncertiral naš trio dr. Klasinc-Poljanec-Bajde. Večer je bil prvenstveno posvečen proslavi 100-letnice ruskega skladatelja Petra Čajkovskega ter je bil zato na programu njegov Trio opus 50, poleg te skladbe je pa bilo tudi slovito Dvořákov delo Dumky op. 90, ki zajema iz maloruske folklore. Dejstvo, da je mariborski trio v letošnji sezoni že drugič koncertiral, je posebno razveseljivo in nam pove, da so naši trije umetniki neumorno in dosledno na delu, da se zavedajo svojega kulturnega poslanstva in da zaslužijo za svoja odlična umetniška stremjenja vso podporo našega občinstva. Škoda, da ne moremo tokrat tako pohvaliti Mariborčane kakor pri prvem koncertu, ker dvorana Zadrúžne gospodarske banke, v kateri se je vršila prireditev, je kazala več praznin, ki so morda do neke meje opravičljive, ako namreč upoštevamo premajhno reklamo za ta koncert, a so istočasno dokaz, da marsikdo prezre pomembne kulturne dogodke, za katere je menda še vedno treba močnega bobnanja.

Trio Čajkovskega obsega dva stavka. Prvi, elegičen, tudi po naslovu, drugi, v obliki variacij (premen), živahnejši, kakor da bi se hotelo zjasniti. Otožnost prevladuje v prvem stavku tudi tam, kjer je več razgibanosti in se vrača tudi v vedrejši drugi del. Mirno lahko trdimo, da je bilo izvajanje v pravilnem razmerju s tema dvema razpoloženjima, da je bilo fraziranje jasno in izdelava odlič-

Jangonin kroglice

izredno delujejo pri obolenju mehurja in kapavice. Za hitrejšo delovanje se priporoča voda za brizganje in čaj za pitje. Izdeluje lekarna

Mr. L. GAYER, ZAGREB, Ilica 79.

ŽIČNA ŽELEZNICA ŠT. ILJ - SLADKI VRH POPRAVLJENA

Tovarna lepenke in papirja na Sladkem vrhu ob Muri v bližini državne meje pri Št. Ilju ima napeljeno žično železnico do kolodvora v Št. Ilju, od koder dovažajo surovine in kamor dovažajo lepenko in papir. Nedavno se je železni žični vod za vagončke žične železnice pretrgal, tako da je moralo vodstvo tovarne po banovinski cesti dovažati surovine iz Št. Hja do Velke, od koder so jih z velikimi težavami spravljali dalje do Mure in s čolni do tovarne. Sedaj so žično železnico popravili. Vodstvo tovarne pa se z velikim prizadevanjem trudi, da bi se zgradila cesta od banovinske ceste do tovarne, ker bi event. ponovna nesreča lahko imela za posledico, da bi tovarna za dalje časa morala ustaviti obrat ter bi ostalo okoli 200 delavcev brez kruha.

Bilo kuda Kiki svuda!

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

* OFICIRJI, VOJAKI, POSLUŽITE SE ČIK BONBONOV PRI ŠTRAPACU!

Zaloga za Jugoslavijo: Maks Jeras, Ljubljana, Miklošičeva 34, telefon 38-36.

* Prostop. gas. četa v Pekrah priredi 23. junija, v slučaju slabega vremena pa 30. junija, veliko javno tombolo.

Kino

* Grajski kino. Danes izborna in razkošna komedija „Halo Janine“. Marika Röck, Johannes Heesters.

* Esplanade kino. Izborni češki film „Izgubljeno devišstvo“. Film prekrasne vsebine z Hano Vitavo in L. Boháčem.

* Kino Union. Do vključno petka veliki senzacijski kovbojski film „Zlati tovor“ z Dick Foranom v glavni vlogi. Pride: Pustolovine „Marko Polo“ z Gary Cooperjem.

* Kino Pobrežje 18. in 19. maja vele-zabavni film „Dunajski zvoki“ in Fox Mow. Novosti.

Mariborsko gledališče

Sreda, 22. maja: Zaprtlo.

Četrtek, 23. maja, ob 20.: „Izdaja pri Novari“. Zlžane cene. Zadnjič.

* Gostovanje gđe. Vere Majdičeve. Kot Amelija bo pri vseh predstavah znamenite Verdijeve opere „Ples v maskah“ gostovala znana slovenska operna pevka Vera Majdičeva, ki je tudi mariborskemu občinstvu že dobro poznana iz svojih lanskih gostovanj v „Aidi“.

Slikarski po

Z ozirom na članek »Mojstri o s slikarskih in pleskarskih pomočnikih Vašem cenjenem listu, smo prisiljeni vestiti javnost o vprašanju ure mezd v tej stavki, da ne bo napačno formirana. Po trditvi mojstrov so se dražile vse cene za slikarsko stroko trebnih predmetov za 120%. Podr so se tudi življenjske potrebnosti in mezde so bile že poprej prenizke in med naraščanjem draginje večkrat ledovali za povišanje. Mojstri trdijo, znašajo naše mezde od 5.50—7.50 din uro. To ne odgovarja dejstvom! Po spoznanju s posredovanjem mestnega poglavarstva z dne 24. aprila t. l. naj bi znašale naše mezde po 4 do 6 din na uro. Mojstri se dogovora niso držali in so nas plačevali po 2.50 do 5 din na uro. Od 96 pomočnikov so samo štirje prejeli nad pet dinarjev. Ker se mojstri niso držali

PAVLIHOV ODER BO RAZVESELIL NAŠE MALČKE

To nedeljo dopoldne bo ob pol 11. gostoval v veliki dvorani Narodnega doma »Pavlihov oder« iz Ljubljane pod okriljem tukajšnjega Gledališča mladege rodu. Igrali bodo tri igrice: Pavliha se predstavi. — Kaznovana trdosrčnost ali Peteršiličkovo mamo rubijo (igra v 5 slikah). — Strupena klobasa (vesel prizor za konec). Igra je namenjena našim najmlajšim v starosti od 4 do 10 let, Pavlihov oder iz Ljubljane, ki ga vodi prof. Niko Kuret, je prišel šele nedavno delovati, ker so spoznali, da je ročna lutka pripravnejša kakor viseča. Pa tudi malčkom bolj ugaja kakor marionetsko gledališče. Pavlihov oder je znan po uspešnih nastopih v ljubljanskem radiu in ga šolniki priporočajo kot vzgojnega. Prav je, da je Slovenski Pavliha zamenjal tujega Gašperčka. Šegavost Pavlihe bo gotovo razveselila vse malčke, ki ga bodo v nedeljo dopoldne obiskali v Narodnem domu. Vstopnine je zelo nizka, za otroke 2, za odrasle pa 5 din.

V CISTERNO NAFTE JE PADEL

Včeraj se je pripetila v neki tukajšnji rafineriji mineralnih olj hujša nesreča. Med delom je padel v cisterno nafte 20-letni delavec Franc Vargazon in se zastrupil. Ponesrečenca so takoj prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so ga zdravniki rešili.

m. Poročila sta se vsestranski sportnik in uradnik Mestne hranilnice G. Adalbert Koser in gđc. Fani Zupančič iz Hrastnika.

m. Za ravnatelja mariborskega učiteljskega je bil imenovan dr. Franc Sušnik, doslej vršilec dolžnosti ravnatelja II. realne gimnazije v Mariboru.

m. Vodstvo po razstavi III. Umetnostnega tedna v Unionu bo imel jutri, na praznik, ob 11. uri dopoldne g. Radivoj Rehhar. Razstava ostane odprta do nedelje zvečer.

podlage. Opisano postopanje mojstrov dokazuje nasprotno. Naše neznosno stanje traja že desetletje, k temu se v zadnjem času pridružujejo še fizični napadi na pomočnike. V boju za naše upravičene zahteve smo složni in bomo vztrajali do — zmage!

Pomočnik.

m. Drevo ob 20. uri bodo gojenci višje stopnje šole Glasbene Matice pokazali svoje znanje in napredek na javni produkciji v Narodnem domu.

m. Za letošnje maturo sta imenovana za predsednika izpitne komisije na I. realni gimnaziji v Mariboru inšpektor prosvetnega ministrstva g. Janko Leskošek iz Beograda, na tukajšnjem učiteljskem pa ravnatelj v pokoju dr. Josip Tomineš. Na ostalih srednjih šolah bodo predsedovali ravnatelji zavodov.

m. Poveljnik policijskih straž Franc Finžgar iz Maribora je odšel na daljši dopust.

m. Premestitev trga na Telovo. Zaradi telovske procesije je tržno nadzorstvo premestilo mesarje na Vojašniški trg, živilski trg pa na Vodnikov trg.

m. Nakup mesa ob nedeljah in praznikih. Ker tržno nadzorstvo ne pusti mesarjem prodajati meso ob nedeljah in praznikih po 9. uri (!) se občinstvo naproša, da izvrši nakup mesa ob teh dneh pred 9. uro.

m. Slovo mariborskega »advokata« za ribarske zadeve. Iz Maribora odhaja eden izmed naših najpopularnejših ribičev in najzaslužnejših funkcionarjev Ribarskega društva v Mariboru, upokojeni podpolkovnik g. Jugovič. Pred kratkim mu je priredilo Ribarsko društvo priščen poslovilni večer, ki je pokazal, kako težko bodo pogrešali v Mariboru g. podpolkovnika Jugoviča, ki je bil na mestu, kadar je bilo treba nastopiti za obrambo interesov naših ribičev. Zato so ga v ribarskih krogih imenovali »advokata« za ribarske zadeve. Njegove zasluge za naše ribarstvo so na poslovilnem večeru poudarjali v svojih govorih predsednik društva dr. Senekovič, podpredsednik primarij dr. Dernovšek in šef-zdravnik dr. Sekula.

m. Novo pošto v Kamnici pri Mariboru, ki je pogodbeno, je ministrstvo podelilo Tereziji Jugec.

m. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim s svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v četrtek, 23. t. m., na praznik Sv. Rešnjega Telesa g. dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica 12.

m. Dovoljeno zvišanje cen. Banska uprava je dovolila tvrdki Leopold Gusel v Mariboru, da sme prodajati kavo Maracaibo naravno št. 4601 po din 63.50 in kavo Matagalpa franco št. 7422 po din 73 za 1 kg franco Maribor, na debelo, ter svinjsko mast tvrdke Weiler Jakob, Sombor, po din 21 za 1 kg na debelo.

Zanimivosti

Kaj se obeta vojni tehniki v bodočnosti

Podmornice, ki bodo letale po zraku — Tanki bodo vrtali predore na bojiščih

Že primerjanje med sedanjo in preteklo vojno nudi dokaz o veliki razliki in napredku v modernem oboroževanju. Ko so vrgli Francozi in Angleži v svetovni vojni pri Cambraiju prvič tanke v ogenj, so izzvali s tem pravo senzacijo. Danes so tanki vsakdanje orožje vojne, za bližnjo bodočnost si bo človek gotovo izmislil še druge, nenadejane reči.

Ameriški tehnični strokovnjak Louis Lanton pravi med drugim: »Ob vsaki vojni širita oba tabora vesti o najčudovitejših iznajdbah v vojni tehniki. Strokovnjaki sprejemamo takšne vesti z rezervno, ker dobro vemo, da je treba za njih uresničitev več let, ako ne desetletij. Podmornice se šele nekaj desetletij uporabljajo v vojni. Zamisel teh je pa starejša. Že 1621 je mehanik Gerbel predložil angleškemu vojnemu ministru nekak model za potapljanje in plavanje pod morsko gladino.

Tank je ustvaritev najmodernejše dobe. Poznali so ga pa že 1905, ko je bil razstavljen na sejmu tovarn Avstro Daimler. Nemško vodstvo je (kakor smo že poročali) odbilo sprejem tega izuma. Na zahodnem bojišču je strašil prvi tank 16. septembra 1916. Bil je pa zelo neroden, opravljal je komaj 4 do 5 km na uro. Moderni tekmeči premerijo v tem času 80 do 100 km!

V Ameriki se že več mesecev ukvarjajo z načrtom, sestaviti podmornico, ki bi se kakor bombnik lahko dvignila tudi v zrak in spet spustila na morje. Bila bi to prava amfibija, ki bi se lahko uporabljala v vojni kot podmornica ali letalo, kakor bi nanesla potreba.

Tudi tank bo izpopolnjen v bodočih vojnah. Ameriške tovarne že izdelujejo tanke, ki se lahko poženo 100 do 150 m

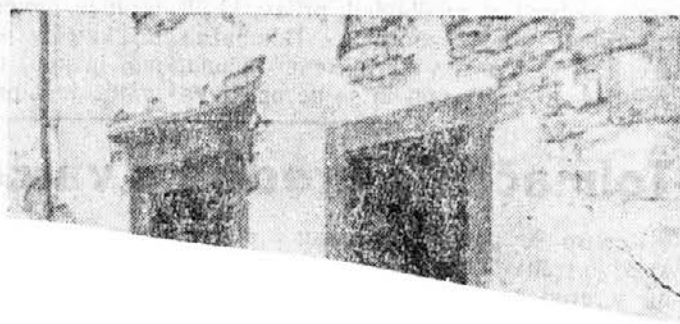
po zraku dalje. Izdelujejo se celo tanki, ki bodo nadomestili pionirje, avtomatično kopali jame in predore pod sovražnimi postojankami. Po takšnem predoru bo lahko prediral večji oddelek pehote.

Ti zadnji izumi še niso tako popolni,

da bi jih že praktično uporabili v vojni. Ali skoro bodo tudi ti prišli v javnost in človeški um bo potem vrtal dalje za vedno novimi domisleki, kako naj bi se črpal mozeg za materialno ubijanje človešta.

Drugod po Franciji strašni boji — Tu pa napeto pričakovanje

Namreč v prostori med obema frontor ob Renu. V izpraznjenem sektorju med N gnotovo in Segrievo črto je več vasi, ki samev med odprtimi žreli vražjih topov. Zda zdaj pade kak izlek vanje, ponoči plazijo med hiš sence patrol z o strani, ki skušajo iz hatl nakane nasproka. Pri tem pride krat do spopadov, ulete vojake prepajo v zaledje ter sklo iz njih izvleči nosti gibanja sov nih čet in drugih prav. Na sliki v nemško predstra: enem izmed zapušč krajev pred Siegrivo črto.

Lopove ožigosajo po radiu

Japonska je na posebno energičen način nastopila proti tatovom in delomrznežem. Tatvine po večjih mestih nikakor niso ponehale, čeprav so bile policijske oblasti noč in dan na poslu, da zatro vlomilsko svojat. Ker tudi najvišje kazni niso mogle spokoriti grešnikov, je japonski notranji minister segel po radikalnem koraku. Vsakega uzmoviča bo policija v bodoče neusmiljeno pretepla z batinami, vest o tem pa bodo raznesle radijske postaje po vsej državi. Ime, starost in točen življenjski popis sramotnih državljanov bo tako postal znan vsej deželi. Japonci so glede tatvin zelo občutljivi, narod prezira lopove in vsak delomrznež se bo bal, da bi preko radia nakopal sovraštvo vsega naroda nase.

Angleži osvobodili svojega jetnika

aška poveljstva Islanda so bila is v veliki zadregi. Zeleni otok se stavil na stališče stroge nevtralnoot vazalna država Danske se ni ho-meriti nobeni izmed vojskujočih se.

eni 1939 je zašel na otok angleški častnik Barnes. V megli je z len zašel in je moral pristati na Islandu. Oblastva so ga internirala. Ko je pa tan nekega dne pobegnil, so prote- la oblastva pri angleški vladi. Ta je ala častnika nazaj na otok, kjer je l kot častni ujetnik do zasedbe Islanda Angležih. Zda so častnika izpustili e bo lahko vrnil k svoji ženi, ki ga e dolgo pogrešala.

arva las in njih upliv

Plavalas ima na glavi povprečno 100.000, temnolas 130.000 in rdečelas samo 25.000 las. To je vzrok, zakaj so rdeči lasje dosti bolj debeli nego plavi ali rjavi. Če bi imela rdečelasa ženska prav tako 150.000 las, bi morala njena kožna površina glavi biti šestkrat večja nego pri kakšni plavalasi.

Razlika med lasnimi barvami pa se po trditvah ameriškega lasnega specialista prof. Olivera Drewa, ne izraža samo na glavi, temveč tudi drugače. Učenjak je n. pr. ugotovil, da znajo plavalasi ljudje dosti bolj strastno sovražiti in da občutijo tudi vsako žalost dosti globlje nego temnolasi. Nasprotno pa so temnolasi ljudje pogostoma po naravi otožni in čustveni. Rdečelasci se kmalu ujezijo, enako hitro se shladijo in pozabijo. Plavalasi in rdečelasi ljudje dobe kmalu kakšne bolezni. Temnolosi se lahko ponašajo, da imajo najbolj zdrave zobe. Svetlolasci so pravi mučeniki prehladov, temnolasci pa so večinoma bolj zdravi nego drugi tipi. Plavalasci in rdečelasci so pogostoma podvrženi revmatizmu. Plavalasci le redkokdaj prenesejo daljše sončenje in ne postanejo rjavi, temveč rdeči. Podvrženi so sončarici. Koža temnolascev nasprotno nevtralizira in absorbira najnevarnejše sončne žarke ter kmalu porjavi.

Neke zvezde stalnice so 40 milijonkrat večje od našega sonca.

V dvigalu: — Ha, kaj res ne znate drugače kakor s takšnim sunkom ustaviti!

Sladkorne pese je zasadila Italija letos 174.000 ha, 39.000 ha več kakor lani.

Čudno kokoš ima neki posestnik v Podravskehi Slatencih. Znesla je v prejšnjem mesecu 15 jajc, ki so precej težja od običajnih. Dve jajci sta bili povsem zraščeni in sta tehtali skupaj 15 dkg.

Teža letnih padavin na zemlji znaša približno 9000 bilijonov metrskih stotov.

Najvišja železniška proga teče v Boliviji. Dvigne se 4900 m nad morsko gladino.

Potresov je na zemlji na leto 8000 do 10.000.

150 km na uro prelete mnoge ptice.

So bakterije, ki prenesejo 140° C vročine. Temperatura v vsemirju znaša blizu 273° C.

Neirit je trši od diamanta, neobičajno žilav in odporen. Okraši, izdelani iz tega prozornega, zelenega kamna, se nikoli ne obrabijo.

Simplonska cesta, ki jo je dal graditi že Napoleon I. slovi kot prvovredna mednarodna prometna zveza Švice z Italijo. Seže 2010 m visoko in nadkrikuje vse ostale gorske ceste po prirodnih lepotah.

Rusko utrjevanje v Tihem oceanu

Več senatorjev USA je izrazilo bojazan glede obrambe Aljaske, ko so bili informirani, da je sovjetska Rusija pričela graditi utrdbne na svojih otokih v severnem delu Tihnega oceana. Senator Robert B. Reynolds, demokrat iz Severne Karoline, je predlagal, naj državni departement odredi preiskavo, ki naj bi ugotovila, ali Amerika lahko legalno proglasi svojo suvereniteto nad otokom Wrangellom, ki leži med Aljasko in Rusijo.

Reynolds je dejal, da bo v bližnji bodočnosti otok Wrangell postal najvažnejša baza na svetu za Ameriko in Rusijo. Dalje je rekel, da Amerika lahko proglasi, da je ona lastnica tega otoka, čeprav si ga prisvaja Rusija na podlagi začasne okupacije. Sugeriral je, naj se Amerika prične pogajati z Rusijo glede osvojitve otoka. Amerika naj dobi ta otok pod pogojem likvidacije ruskega dolga Ameriki, ki znaša okrog 400.000.000 dolarjev.

Odisejaca surin norveskih mornarjev

Štirje norveški mornarji z vojnih ladij so se izkrcali na angleški obali potem ko so križarili 515 km v neki stari jadrnici po vodah Severnega morja. Jadrnica je bila komaj tri in pol metra dolga. Jadrili so po morju 63 ur in opravili komaj devet kilometrov poti v 60 minutah.

Mornarji so bili z norveškega minonosca, ki so ga presenetili Nemci. Kapi-

tan ladje ni hotel z broda in mornarji so mnenja, da so vso posadko zajeli Nemci. Četvorica, ki ni hotela priti v nemško ujetništvo, je poskakala s krova, plaval po morju ter se polasteč se stare jadrnice predala valovom. Po dnevih stradanja in prezebanja so srečno dospeli k angleški obali in se rešili.

Iz kave bodo pridelovali kavčuk

Brazilijska izvažava vsako leto velike množine kave v tujino. V dobrih letinah, ko je cena kavi zelo padla, so velepodjetniki raje pometali velikanske zaloge pridelka v morje, kakor da bi jih nudili ceneje človeštvu. Zda poročajo, da se je nekemu kemiku v Severni Ameriki posrečilo, presnovati kavo v snov, iz ka-

tere je odstranjen kofein in olje. Oboje se bo uporabljalo za prehrano in industrijsko predelavo, ostali produkt pa za pridelavo kavčuka. To odkritje je za kavne plantaže velikega pomena. Industrija bo lahko konsumirala velike množine nadprodukcije, saj potrebuje svet vsako leto do 200.000 ton gumija.

Preskrba Anglije iz republike Irske

Pred dnevi je irska vlada sklenila z Anglijo trgovinsko pogodbo za dobavo življenjskih potrebščin v vrednosti nad sedem milijard din. Gre za nadomestek onih potrebščin, ki jih je Velika Britanija izgubila z zasedbo Danske.

Irski gospodarski krogi se nadejajo, da bo poslej prišlo do tesnejših gospodarskih stikov med obema državama. Nove nabavke bodo dvignile blagostanje v deželi. Od 17 milijonov akrov irske površine so štiri petine sposobne za poljedel-

stvo. Kapaciteta zemlje bi se lahko brez večjih naporov dvignila za 50%. Izvoz živine bi se tako povečal od 12 na 18 milijonov funtov. Za maslo je dobivala Danska od Anglije 13 milijonov, Irska le 2 milijona. Za jajca je n. pr. izkupila Danska od Angležev 4.500.000 funtov. Irska le 1.000.000. In Irska je dežela z večjo poljedelsko površino kakor Danska, kar pomeni, da se lahko ob teh prilikah življenjski standard irskega kmeta znatno dvigne.

68.000 frankov za Napoleonovo pismo

Nedavno je bilo v Parizu prodano pismo, ki ga je veliki vojskovodja pisal svoji ženi Josephini tri mesece po poroki iz Milana. Napoleon je pismo napisal na službenem papirju in pravi med drugim: »Ne vem, zakaj sem od davi zadovoljnejši. Predstavljam si, da si odpotovala sem, čutim, da me to izpolnjuje z radostjo. Jasno je, da boš potovala skozi Piemont. Pot je boljša in krajša. Prišla boš

v Milan, kjer boš zelo zadovoljna. Zame bo to velika sreča, od nje bom pijan. Umiram od radovednosti, kako nosiš otroka. To ti mora dati majestični in časten izraz, ki se bo meni tako dopadel. Pazi, da ne zbolíš. »Pismo zaključuje: »Adio mio dolce, amor, adio najljubše. Priđi čimprej, da čuješ lepo glasbo in da vidiš lepo Italijo. Njej ne manjka drugega kakor Tvoj pogled. Ti jo boš polepšala v mojih očeh, saj veš, da, če je moja Josephina nekje, da vidim samo njo«.

Za to pismo se je na dražbi potegovalo več kupcev in je nazadnje šlo za ceno 85.000 frankov.

Od Kristovega rojstva do danes je minilo blizu 61 milijard sekund. Najstarejšo gorovje na zemlji je nastalo pred 4700 milijoni let.

Nove poštne takse

S 15. majem so stopile v veljavo nove poštne takse, ki so v glavnem naslednje:

Tiskovine

V notranjem prometu znaša taksa do 50 gramov 0.50 din, 50—100 g 1 din, 100 do 250 g 1.50 din, 250—500 g 2.50, 500 do 1000 g 4 din, 1000—2000 g 7 din, od 2 do 3 kg 10 din. V mednarodnem prometu se računa za vsake 50 g ali del te teže 0.75 din.

Poslovni papirji

Notranji promet: do 100 gramov 1.50 din, 100—250 g 1.75 din, 250—500 g 2.50 din, 500—1000 g 4 din in od 1000—2000 g 7 din. V mednarodnem prometu znaša taksa za Grčijo, Romunijo, Turčijo in češkomoravski protektorat za vsake 50 g ali del te teže 0.50 din, najmanjša taksa je pa 4 din, za vse ostale države pa za vsake 50 g ali del te teže 0.75 din, najmanjša taksa je 4 din.

Blagovni vzorci

Notranji promet: do 100 g 1 din, 100 do 250 g 1.50 din, 250—500 g 2.50 din. Mednarodni promet: za Grčijo, Romunijo, Turčijo in češkomoravski protektorat za vsake 50 g ali del te teže po 0.50 din, najmanjša taksa 1.50, za vse ostale države za vsake 50 g ali del te teže 0.75 din, najmanjša taksa 1.50 din.

Mešane pošiljke

Če vsebuje pošiljatev tiskovine, blagovne vzorce in poslovne papirje, tedaj se plača taksa, predpisana za poslovne papirje, če pa pošiljatev vsebuje samo tiskovine in blagovne vzorce, tedaj se do teže 500 g plačuje taksa za blagovne vzorce, nad to težo pa se plačuje taksa za tiskovine.

Poštne nakaznice

Do 100 din 3 din, 100—500 din 5 din, 500 do 1000 din 7 din, 1000—2000 din 9 din, 2000—3000 din 10 din, 3000—4000 din 13 din in 4000—5000 din 15 din.

Poštne in čekovne nakaznice iz inozemstva V krajih, kjer se izplačujejo na domu, od 1 do 4 din, kjer se izplačujejo na pošti 1 do 3 din.

Paketi v notranjem prometu

Taksa po teži: do 1 kg 5 din, 1—3 kg 9 din, 3—5 kg 13 din, 5—10 kg 20 din, 10 do 15 kg 28 din, 15—20 kg 36 din in 20 do 25 kg 55 din.

Nujna dostava pošiljatev

V ožjem dostavnem področju za vse pisemne pošiljke, vrednostna pisma in na-

kaznice 4 din, za pakete do 5 kg teže za vse pošte 10 din, nad 5 kg samo za Banja Luko, Beograd, Zagreb, Ljubljano, Niš, Novi Sad, Sarajevo, Skoplje, Split in Cetinje 15 din, za pakete nad 5 kg za vsa ostala mesta 5 din. Takso plačuje pošiljatelj paketa. V širšem dostavnem področju: za vsa pisma, vredn. pisma, nakaznice in pakete do 1000 din označene vrednosti in 5 kg teže, po oddaljenosti do 3 km za dnevno dostavo 12, nočno 18, od 3—5 km podnevi 20 din, ponoči 30, nad 5 km za vsak nadaljnji kilometer podnevi 4, ponoči 6 din, za pakete nad 5 kg kakor tudi za pakete do 5 kg, z vrednostjo nad 1000 din se dostavlja nujno po posebnem donalšču samo poročilo o dostavi.

Poročilo o nevročljivosti paketa v notranjem prometu 4 din, kupon za odgovor v mednarodnem prometu 8 din, poste restante pisma in dopisnice 1 din, priporočene pošiljke, vrednostna pisma, nakaznice in paketi 2 din.

Ležarina

Ležarina znaša za pakete do vrednosti 1000 din 2 din, za pakete z nad 1000 din označene vrednosti 3 din, najvišja ležarska taksa znaša 90 din.

Za poročilo o prihodu paketov in vrednostnih pisem plača pošiljatelj ob izročitvi vrednostnega pisma in paketa brez ozira na to, kam je naslovljeno, takso za obvestilo v znesku 1 din. Za dostavo vrednostnih pisem in paketov na dom plačujejo prejemniki: 1. za vrednostna pisma, izročena pri naših poštah ali v inozemstvu, do 5000 din 1 din, od 5000 do 10.000 2 din, nad 10.000 din 4 din; 2. za pakete, izročene pri naših poštah ali v inozemstvu do teže 5 kg 2 din, od 5 do 10 kg 4 din, od 10 do 25 kg 5 din. Te takse plačuje v porto-znamkah odredbena pošta.

Za posredovanje pri uvoznem ali izvoznem carinjenju paketov znaša taksa 9 din, pismonosnih pošiljatev 7.50 din, za posredovanje in predlaganje v žigovino za inozemsko pošiljke 15 din, za pisma z označeno vrednostjo za inozemstvo: priporočena pisma iste teže taksa po vrednosti 9 din za vsake 5400 din, t. j. 300 zlatih frankov ali del te vrednosti in škatle z označeno vrednostjo: taksa po teži 4 din za vsake 50 g ali del te teže tako, da znaša najmanjša taksa po teži 14.50 din, nato taksa za priporočilo in taksa po vrednosti kot za pisma z označeno vrednostjo.

Spomnite se CMD!

OTVORITEV NOVIH TELEFONSKIH ZVEZ

Preteklo nedeljo sta bili odprti pri Sv. Ani in Sv. Benediktu v Slov. goricah novi telefonski zvezi. Mnogo smo že pisali vsa prejšnja leta o potrebah teh napoljav. Končno so tudi na merodajnih mestih uvideli potrebo in uresničili dolgotrajno željo obmejnega prebivalstva s tem, da se je pokrenila akcija zgradbe novega telefona, ki je bil v razmeroma kratkem času zgrajen. Omenjene važne obmejne točke so dosegle s tem veliko gospodarsko, kulturno in narodnostno pridobitev.

PRIJAVITE ZALOGE KORUZE

Minister za trgovino in industrijo je izdal navodila glede izvrševanja uredbe o prijavi zaloz koruze. Vsi proizvajalci (kmetje), trgovci, zadrage, rejci, industriji in drugi, ki imajo na zalogi več kot 5000 kg v zrnu in 8000 kg v strokih, morajo te količine prijaviti najkasneje do 25. maja.

Z dvema hčerkama je utonila v močvirju Marija Lepušinac v vasi Orlovac pri Mostaru. V vodo je padla najprej mlajša hčerka, preostali sta ji hoteli pomagati, a so vse tri utonile.

Pod vlak je skočil blagajnik železnice postaje v Prilepu Božidar Popović. Vzrok samomora ni znan.

Varaždinska policija je aretirala dva nabiralca starega železa, ki sta šla krast železo v tovarno svile ter pri tem zažgala skladišče. Skoda je ocenjena na 180.000 dinarjev.

Prvo planisko koč v vrbski bano- vini bo zgradilo planinsko društvo „Romanija“ v zvezi s smučarskim klubom iz Banjaluke na planini Starčević pri Banjaluki.

Za šefa personalnega oddelka v generalni direkciji drž. železnic v Beogradu je imenovan višji svetnik Kazimir Pretnar.

1800 hektarov zemljišča bo razdelila uprava banovine Hrvatske med kmete v okolici Biograda na moru. Odkupne cene bodo jako nizke, zato pa bo posebna uredba določala, da morajo vsi, ki bodo zemljo dobili, vstopiti v vodne zadrage.

„Službene novine“ so objavile natečaj za izpraznjena učiteljska mesta. Prošnje je treba vložiti do 25. maja.

Zdravje

je naše največje bogastvo.

Z bolnimi zobmi

noben

človek ni zdrav.

Chlorodont
zobna pasta

n štirikrat se je zabodel v prsi ter nato skočil v Savo Ljubomir Nikolić v Beogradu. Iz savskih valov so ga rešili ribiči. Vzrok obupa je težka bolezen.

n Svojo ženo je zadavil in vrgel v vodo 30 letni Ivan Anušić. Veliki senat sodišča v Drventi ga je obsodil na smrt.

O prvi pomoči in drugem potrebnem znanju, ki ga potrebuje sleherni posebnost v sedanjih kritičnih dneh, predava pod okriljem RK zdravnik dr. Hronovskij v Poljčanah vsak torek in petek.

Prostovoljno sta šla v smrt 25 letni čevljarški pomočnik Anton Cvenkelj in 31 letna Silva Kunstljeva. Našli so ju ustreljena v gozdu v Velikem Dolu pri Kranju. Vzrok samomora še ni pojasnjen.

Smrtno žrtev je zahteval pretep v vasi Javor pri Skofji Loki v Poljanski dolini. Posestnikov sin Janez Eržen se je sprl z nekim tovarišem ter je odhitel po rovnico, da z njim obračuna. Medtem sta se sprla dva druga kmečka fanta. Ko se je Eržen vrnil, je posegel v pretep ter z udarcem z rovnico po glavi težko poškodoval Janeza Kosa, tako da je kljub operaciji umrl.

Uvedbo enotne moke in enotnega kru- ha predpisuje nova uredba o štednji z živili, ki je bila že izdana.

Ciril-Metodova družba sporoča vsem svojim članom in podružnicam po Sloveniji, da glavne letne skupščine, napovedane za 2. junij letos ne bo, z ozirom na novo naredbo o prepovedi vseh manifestacij in zborovanj.

BLIŽAJOČI SE POLETNI DNEVI ZAHTEVAJO LEPE, ČAS PA, V KATEREM ŽIVIMO, TUDI DOBRE ČEVLJE,

ZATO

KARO

Sergiusz Plasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

4 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Poslušaj, kupiš si zavojček rjavega tobaka. Zarana, ko zajci še spijo, preho-diš polje ter nasuješ na vsak kamen nekoliko tobaka... Zajec se prebudi, pretegne in s tacio popraska za ušesom ter skoči opravi potrebo. Priskoči h kamnu. Tobak mu prhne v nos. Kihne in z glavo udari ob kamen, se prevrne ter obleži. Ti pa prideš zjutraj in pobereš zajce v vrečo...

»Norce briješ iz mene!«

»Brijem? Kje neki! Toda medvede lo-viš drugače. Lovijo se le na jesen, ko odpada listje. Vzameš vedro lima ter greš v gozd, kjer so medvedi. Listje poliješ z limom in se skriješ v grmovje. Medved pride: cap, cap! Na tace se mu lepi listje. Čedalje več in več, dokler ga ni toliko, da ne more z mesta. Ti pa pri-ležeš iz grmovja, zvežeš medveda in ga vržeš na voz — in hajdi domov!«

Opoldne je prišel na skedenj Trofida. Bil je vesel in razigran. Očividno se je nekoliko napil.

»No, bratje pojdite sem!«

Zlezli smo na pod.

»Kaj je z blagom?« je vprašal Lord.

»Takoj pridejo nosači. Leo ureja stvar.

Bombina nam pripravljaj jedačo...«

Od skednja smo zaslišali korake, koj nato pa je z lahkotnim korakom stopila na skedenj zastavna, močna, približno

pet in tridesetletna ženska. Od nje je zavonjalo po celem skednju. Na nogah je imela svetle svilene nogavice. Oblečena je bila v zelo kratko obleko, ki je tesno oklepala njene močne ude.

»Dober dan, fantje!« je rekla glasno in veselo, kažoč pri nasmehu lepe, bele zobe.

Pozdravili smo jo. Vanka je priskočil k njej ter ji vzel iz rok dva velika jerbasa. Postavil ju je na pod, potem pa šaljivo poskušal objeti žensko. Toda ta ga je sunila s pestjo v prsa, da se je opotekel.

»Prav mu je,« je rekel Jožef.

»Si se opekli?« ga je vprašal Krisa.

Bombina se je smejala in nas ogledovala. Pogledala je name in se nato obrnila k Trofidi:

»Ta je nov?«

»Da, moj rojak...«

Prikimala mi je z glavo. Potem je odšla s skednja, zibajoč se prisiljeno v bokih ter napenjajoč meča.

»To vam je ženska! Kakor žimnica!« je navdušeno pripomnil Vanka Bolševik.

»Ne ženska, ampak kobila!« ga je po-pravil Krisa.

Fantje so praznili jerbasa. V njih je bila velika kozica, polna stopenih jajc in slanina, kotlič dušenega zelja in mesa, trije hlebci kruha in velika potica.

Trofida je potegnil iz kupa slame v kotu skednja tri steklenice čistega špi-rita ter ga razredčil z vodo, ki jo je za-jel iz velike hrastove kadi ob vratih skednja. Lord je rezal velike kose kruha.

Začeli smo piti vodko in jesti. Goltali smo kot stroji. Največ in najbolj požrešno je jedel Felek Louda. Jedel je meso, so-pihal, mlaskal in si oblikoval zamaščene prste zdaj z leve zdaj z desne roke.

»Ali ga vidite, kako meče vase?« pravi Lord in si briše z dlanmi usta. »Za ušesi mu hrešči in nos se mu premika! Pri delu je zadnji, pri jelu prvi!«

»Prav ima,« pravi Krisa. »Dela naj konj! Ima veliko glavo, štiri noge, dolg rep... in kaj ima Louda?«

Tihotapci so pojedli. Louda je, ne da bi se na koga ozrl, pojedel ostanke. Lord je pričel pripovedovati:

»Veste, fantje, poznal sem ženščino, ki je vsak dan pojedla za južino trideset stopenih jajc.«

»Potem je bila to gotovo naša Bombi-na,« je zagodel Buldok in si prižgal ci-gareto.

»Nekoč se je hotel njen mož pošaliti, pa ji je k tridesetim jajcem ubil v ponev še trideset jajc. Ženska je prišla, ocvrla jajca in pričela jesti. Jedva da jih je po-spravila.«

»Pošast, da ni počila!« je rekel Slavik in majal z glavo.

»Poje in obsedi. Sopiha kot lokomo-tiva. K njej pride sosed in jo vpraša, zakaj je tako zardela. In ona ji reče: Veste kaj, sosed? Morda sem bolna, ali

pa še zbolim. S težavo sem pojedla tri-deset stopenih jajc!«

Fantje se smejijo, kadijo in si pripove-dujejo o raznih slučajih požrešnosti. Kon-čno pride Bombina in jim prinese zvrhan koš jabolk in sliv.

»Tu imate, fantje! Prinesla sem vam nekaj priboljška!... Pa menda niste ka-dili! Pazite, da mi ne zažgete skednja!«

»Kadimo samo na podu... In pazi-mo...« jo pomirja Jožef.

»No, no! Le vzemite!«

Z rokama seže za tilnik, izboči napete prsi in si popravlja ruto na glavi. Neko-liko opiti fantje jo požirajo z lačnimi očmi. To jo razvema. Pripira oči. Oba-ča se naprej in nazaj in se pozibava v bokih. Potem pobere v jerbasa prazne lonce in kozice ter odide s skednja.

Zdelo se mi je, da se je pred odhodom živo ozrla vame in se mi nasmehnila. Morda se motim. Znabiti je njen nasmeh veljal nam vsem?

Jožef Trofida je odločil, da prenočimo v skrivališču ter se šele jutri zvečer vr-nemo. Toda Židje nam niso poslali iz Minska blaga, ki ga ponesemo na Polj-sko. Ko se je zmračilo, je prišel k nam Cilinder. Nervozno si je mel koščene dlani in zabavljaj:

»Za vraga je takole delo...! Mislijo si, da se vozimo z vpregol!«

S Trofido sta se umaknila v kot sked-nja in dolgo polglasno razgovarjala: Ujel sem nekaj Jožefovih stavkov:

(Dalle.)

Nove kopalne obleke so dospele C. Büdefeldt, Maribor

Damski poletni čevlji
od 120*—160*—

Izredna priložnost!

Hotel Zamorc, Gosposka 30
Oglejte si stransko izložbo!

KAM, KJE?
VINOTOC
A. Tkalec, Za Kalvarijo 2,
odprt. 3561-1

SLUŽBO DOBI
BRIVSKI POMOČNIK
hiter in dober delavec, se takoj sprejme pri Fr. Novaku, Maribor. 3560-2

SLUŽBO IŠČE
Z 10-letnim spričevalom iščem
SLUŽBO TRG. SLUGE
ali skladiščnega delavca. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3555-3

VAJENCI (KE)
NATAKARSKI VAJENEC
z meščansko šolo se sprejme. Hotel »Ortel«. 3566-4

KROJASK. VAJENCA (KO)
marljivega, sprejemem. Modno krojaštvo, Orožnova 5. 3559-4

MEISTER KOLESA
VELIKA IZBIRA KVALITETNO BLAGO

RADIO STARKEL
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

STANOVANJE ODDA

Pri starejši
INTELEKTUALNI DAMI
(vdovi) dobri gospodinj in kuharici, z elegantnim stanovanjem, dobi lep dom ugoden starejši gospod v višjem položaju ali pokoji. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zelo dobro preskrbljen«. 3528-19

ENOSOBNO STANOVANJE
sončno, za dve osebi, se odda s 1. junijem. Pobrežje, Cankarjeva ulica 38. 3570-5

SOBO IN KUHINJO
s pritlikinami oddam s 1. junijem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3568-5

TRISOBNO STANOVANJE
lepo, s kopalnico, v magdalenskem predmestju, se odda 1. julija. Vprašati pri Društvu hišnih posestnikov. 3538-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, se odda s 1. junijem. Zg. Radvanjska cesta 69. 3541-5

ŠTRISOBNO STANOVANJE
sončno, s kopalnico, oddam s 1. junijem. Wilsonova 15-I. Istotam je na prodaj šivalni stroj. 3535-5

Gramofonske plošče

niso več luksuz, ker dobite že za **din 35*** najnovejši šlagerje, plesne, narodne s petjem s harmoniko. Stalno na zalogi razne igrle, električni radio gramofoni in ves ostali pribor za gramofone.

elektrofon
LJUBLJANA
PASAZA NEBOTIČNIKA

Glavno zastopstvo za Maribor: Melmel & Herold
Zahtevajte brezplačne sezname!

STANOVANJE
soba in kabinet, se odda. Korošarjeva 38. 3557-5

STANOVANJE
v vili v Koroščevi ulici se odda s 1. avgustom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3458-5

2 SOBI IN KUHINJO
oddam s 1. junijem. Gnus, Sodna ul. 26. 3574-5

STANOVANJE
2 sobi in kuhinjo se odda. Melje, Erjavčeva 10. 3523-5

TELEFUNKEN
IZVRSTEN GLAS
LEPA OBLIKA
RADIO STARKEL

PODPRTILČNO STANOVANJE
sončno in snažno, se odda takoj dvema osebama. Cena 150 din. Vprašati Metelkova ul. 56. 3583-5

Oddam radi selitve s 1. ali 15. junijem udobno
TRISOBNO STANOVANJE
s kopalnico. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3582-3

ENO. IN DVOSOBNO STANOVANJE
z vrtom se takoj odda. Vprašati Tezno, Ptuiška c. 40. 3582-5

STANOVANJE IŠČE

Iščem
MALO STANOVANJE
v mestu za 1. avgust. Naslov na ogl. odd. »Večernika« pod »Brez otrok«. 3591-6

SOBO ODDA

SOBA S STEDILNIKOM
se odda. Meljska cesta 59. 3562-8

PRAZNA SOBA
se odda solidni stranki. Vprašati v trgovini Stojan, Počehova 101. 3556-8

Lepa, čista, separirana
ZRAČNA SOBA
z uporabo kopalnice se odda solidni osebi v bližini avtobusne postaje s 1. junijem. Radvanjska cesta 45-I., levo. 3554-8

Velika, čista
PRAZNA SOBA
se takoj odda. Taborska 11, II. nadst., levo. 3549-8

OPREMLJENA SOBA
se odda gospodu. Koroška cesta 41. 3550-8

OPREMLJENO IN MALO PRAZNO SOBO
oddam. Vprašati Aleksandrova 7, Krčevina, vrata 16. 3545-8

ZEISS

Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR - GRADSKI TRG 7

LEPO SOBO
s stedilnikom oddam takoj. Studenci, Ciril-Metodova 17, nasproti pošte. 3571-8

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhom oddam. eni ali dvema osebama. Delavska 21. 3575-8

OPREMLJENA SOBA
s kopalnico se odda. Naslov Kralja Petra trg 1, trafika. 3572-8

Odda se
SOBA
dvema gospodoma s celo oskrbo. Meljska c. 31-I, desno. 3586-8

Separirana
OPREMLJENA SOBA
kopalnica, se odda solidni osebi. Glavni trg 24-III desno. 3580-8

Sprejemem
SOSTANOVALKO
s hrano ali brez. Koroška c. sta 50, vrata 2. 3577-8

LEPA PRAZNA SOBA
s posebnim vhom se odda boljši osebi s 1. junijem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3544-8

SOBO IŠČE

SEP. OPREMLJENO SOBICO
iščem v centru. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoj«. 3563-9

STAREJŠA DAMA
išče zelo mirno, sončno, prazno sobo, najraje s kopalnico ali pa s kuhinjo. Ponudbe pod »Točna plačilnica« na ogl. odd. »Večernika«. 3584-9

Luna steaniki
brez ribje kosti in gumijs, higijensko po meri. Najnovejši modrčki v veliki izbiri pri
„Luna“
Maribor, samo Glavni trg 24

POSEST

STAVBENA PARCELA
617 m², v mestu Mariboru, levi breg, sončna lega, na prodaj. Povprašati v ogl. odd. 3376-11

KUPIM MALO POSESTVO
v bližini Maribora. Prevzamem tudi preužitkarja. Navedite ceno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3411-11
ra na Tezno, v Novi vasi, na Pobrežju ali Špesovem selu. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3413-11

ENODRUŽINSKA HISA
se prodaja na prometnem kraju. Cena 18.500 din. Vprašati v gostilni Sever, Tezno. 3533-11

Kupim
ENODRUŽINSKO HIŠICO
z vrtom ali malo posestvo pol joha, blizu postaj Ptuj, Pragersko, Rače, Slivnica, Hoče. Navesti ceno ali hipoteko. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Penzionist B. 18«. 3534-11

VINOGRADNO POSESTVO
lepo urejeno, donosno, pri Mariboru, se radi visoke starosti z bogatimi pritlikinami, kakor stoji in leži, prodaja. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Rentabilno«. 3558-11

STAVBENE PARCELE
prodajam v Studencih ob železnici. Vprašati Studenci, Obrežna 81. 3553-11

MALO POSESTVO
za din 10.000. Vprašati vri Špengler. Rače pri Mariboru. 2699-11

Preko
TRI ORALE
rodovitnega posestva na deželi, takoj na prodaj. Poizve se na Tržaški cesti 5, Pobrežje, M. Bajt. 3579-11

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Hiša, 4 stanovanja, vrt din 140.000. — Trgovska hiša, 2 stanovanja, 2 lokala, garaža 200.000. — Lepa hiša, centrum, 220-, 460-, 820.000. — **Parcele in posestva** od 65.000 naprej. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka 28. 3573-11

NJIVA
uporabna za deteljišče se odda v okolici Maribora v našem. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 3565-11

OBRT - TRGOVINA

TRGOV. Z MES. BLAGOM
vpeljana, v industrijskem kraju, oddam v najem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Prometna cesta«. 3569-13

PRESELIL SEM SE
v Valvazorjevo ulico 30, tik Kralja Petra trga ter se nadalje priporočam. Splošno krojaštvo Matija Klotčnik. 3567-13

VEČ LESENIH SODOV
na prodaj. Vprašati Aleksandrova 51, Maribor. 3546-13

ZA SLIKARSKA IN PLESKARSKA DELA
se priporočam po najnižjih cenah Jurij Juteršnik, Sodna ulica 15. 3552-13

BRITJE DIN 2
striženje din 4. Obiskujte cenjevo brivnico »Rapid«, Meljska c. 1. 2825-13

ŽENSKI KOTICEK

POSTELJNE ODEJE
samo z belo vato, močno prešite, posteljno perilo, zgledni ki, tuhe, koce, madrace, in leti, puh in perle po najnižji ceni. A. Štuhar, Maribor. Stola na ul. 5. 3328-18

Prodajam globok
OTROŠKI VOZIČEK
Masarykova 22 (preje Državna cesta). 3551-18

DAME POZOR!
Najboljšo trajno takoj valovito ondulacijo z Mažik preparatom »India« za barvane, beljene in naravne lase, dobite samo v salonu Driljevič, Valvazorjeva 30. 3590-18

KOPALKE
nogavice, pletenine (lastni izdelki) perilo, kombineže, volno »Mara, Oset, Koroška cesta 26. Sprejememo čuenka. -ko. 3578-18

MODERNI VOZICKI

po vašem cenah
BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Kocila 4

ŽENITBE - DOPISI

GOSTILNČAR
33 let star, samski, bi poročil takoj dekle do 30 let in ki bila zmožna voditi večji obrat, katerega je podedoval na lepem prometnem kraju. Kapital najmanj 50.000 zaželen. Resni odzivi s sliko, ki se vrne na upravo »Večernika« v Celju pod »Letovišče«. 3485-19

OSAMLJENA,
inteligentna, neprecenljiva žena želi spoznati nesrečnega, posebljeno, značajnega gospoda od 45 do 50 let, višjega družabnega položaja. Vpoštevajo se samo točne in resne navedbe. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Izredno značaj«. 3548-19

SONČNA ZASTITNA OČALA
KUPIS UGODNO V DRUGERJI
KANC

DENAR

ČE IŠČETE
kupca za Vašo industrijo, trgovino, obrt ali udeležbo kapitala, se

OBRNITE ZAUPNO
na mojo oblastveno dovoljeno pisarno. Strogo solidno poslovanje. Sijajni uspehi.
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12
Priložite znamke.

HRANILNE KNJIŽICE
drž. vredn. papirje, valute prodate najbolje pri Bančno kom. zavodu Maribor. Aleksandrova 40. Kupujte pri nas srečke drž. loterije. 2950-12

VOZILA

NOVO MOTORNO KOLO
350 ccm, popolnoma kompletno, že prijavljeno, 30 odst. ceneje. Ogled: Weigl, Maribor, Jurčičeva 8. 3564-22

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

Pozor!

Pisarniške potrebščine
UKNJIŽARNI TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU, ALEKSANDROVA C. 13
TELEFON 25-45

Pozor!

Pozor!

Pozor!

Pozor!

Naznanjam vsem sorodnikom in znancom, da mi je nenadoma umrl moj dobri mož, gospod

Zlatko Najžer
ing. chem.

Pogreb bo v četrtek, ob 16. uri, iz mrtvašnice na mestnem pokopališču.

Sv. inaša zadušnica se bo brala v magdalenski cerkvi v soboto, ob 7. uri zjutraj.

Maribor, dne 21. maja 1940.

Anica, žena; Mitja, sinček.
Družine: Najžer, Durjava in ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.